

Iecavas novada
pašvaldības

ENERĢĒTIKAS RĪCĪBAS PLĀNS

2018. – 2025.gadam

BEA-APP
BAL TIC ENERGY AREAS
A PLANNING PERSPECTIVE

Interreg
Baltic Sea Region

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās attīstības fonds

SATURS

TERMINI UN SAĪSINĀJUMI	3
KOPSAVILKUMS	4
IEVADS	5
1. NOSTĀDNES ENERĢĒTIKAS POLITIKAS ĪSTENOŠANAI	6
2. ESOŠĀ SITUĀCIJA	9
2.1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	10
2.2. ATJAUNOJAMO ENERĢORESURSU PIEEJAMĪBA NOVADĀ	11
2.2.1. Enerģijas ražošana no biomasas	11
2.2.2. Biogāzes ražošanas potenciāls	11
2.3. ENERĢIJAS RAŽOŠANA	13
2.3.1. Centralizēta siltumenerģijas ražošana	13
2.3.2. Individuālās apkures sistēmas	14
2.3.3. Elektroenerģijas ražošana	15
2.4. ENERĢIJAS GALPATĒRIŅŠ	16
2.4.1. Siltumenerģijas patēriņš	16
2.4.2. Elektroenerģijas patēriņš	17
2.4.3. Transporta enerģijas patēriņš	19
2.5. APKOPOJUMS PAR ESOŠO SITUĀCIJU	21
2.5.1. Enerģopārvaldība	21
2.5.2. Enerģijas patēriņš lecavas novadā	21
2.5.3. Kopējās novada CO ₂ emisijas	22
2.5.4. Plānā izmantotā aprēķina metodika	23
3. VĪZIJA UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI	24
4. PLĀNOTIE PASĀKUMI UN RĪCĪBAS	26
4.1. PAŠVALDĪBAS PĀRVALDES SEKTORS	29
4.1.1. Enerģopārvaldības sistēmas izveide un ieviešana	29
4.1.2. Energoefektivitātes pasākumi pašvaldības ēkās	31
4.1.3. Energoefektivitātes pasākumi ielu apgaismojumam	33
4.2. ENERĢIJAS RAŽOŠANAS SEKTORS	35
4.2.1. Jaunu siltumenerģijas patērētāju piesaiste CSS	35
4.2.2. AER izmantošanas veicināšana siltumenerģijas ražošanā	35
4.2.3. Kurināmā kvalitātes paaugstināšana	36
4.3. MĀJOKĻU SEKTORS	37
4.3.1. Energoefektivitātes pasākumu veicināšana daudzdzīvokļu ēkās	37
4.3.2. Daudzdzīvokļu ēku ar individuālo apkuri dzīvokļos reorganizācija	37
4.4. Videi draudzīgu pārvietošanās veidu infrastruktūras attīstība	39
4.5. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA	40
4.5.1. Informācijas izvietošana uz enerģijas patēriņa rēķiniem	40
4.5.2. Enerģijas, mobilitātes dienas, sacensības, konkursi un citi pasākumi	40
5. PASĀKUMU UN RĪCĪBU MONITORINGS	42
PIELIKUMI	44

TERMINI UN SAĪSINĀJUMI

AER – atjaunīgie energoresursi
CSDD – Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
CSS – centralizētā siltumapgādes sistēma
EE – energoefektivitāte
EPS – energopārvaldības sistēma
ES – Eiropas Savienība
ERP – enerģētikas rīcības plāns
ĪEP – īpatnējais enerģijas patēriņš
MK – Ministru kabinets
NAP2020 – Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam
Stratēģija2030 – Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030
PII – pirmsskolas izglītības iestāde
ZPI – jaunais publiskais iepirkums
ZPR – Zemgales Plānošanas reģions
NAI - Notekūdeņu attīrīšanas ietaises
USI - Ūdens sagatavošanas ietaises
ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds
KLS - kompaktā luminiscentā spuldze
LED - gaismas emisijas diode (angļu "light emitting diode")

KOPSAVILKUMS

Jebkura apdzīvota vieta iekļaujas noteiktā pašvaldībā, savukārt pašvaldība ir daļa no reģiona, reģions – daļa no valsts, valsts – daļa no Eiropas, Eiropa – daļa no globālās sistēmas. Pašvaldība, kas pilnībā pārzina esošo situāciju, var izvirzīt konkrētus un sasniedzamus mērķus enerģijas patēriņa samazināšanai, kā arī noteikt nepieciešamo pasākumu kopu mērķu sasniegšanai. Šāda ilgtermiņa stratēģijas plānošana tiek veikta, izstrādājot Enerģētikas rīcības plānu.

KĀPĒC IECAVAS NOVADAM NEPIECIEŠAMS ENERĢĒTIKAS RĪCĪBAS PLĀNS?

- ▶ Nodrošina plānveidīgu pieeju energoresursu pārvaldībai novada teritorijā.
- ▶ Atvieglo lēmumu pieņemšanu par turpmākiem enerģijas patēriņa samazināšanas un apkārtējās vides uzlabošanas pasākumiem, kā arī finansējuma piesaisti pasākumu īstenošanai.
- ▶ Rāda, kā ieviest sistemātisku pieeju pašvaldības ēku apsaimniekošanā un enerģijas patēriņa samazināšanā.

ĪSI PAR IECAVAS NOVADU

- ▶ 8455 iedzīvotāji (2018)
- ▶ ~600 tūkst. EUR – pašvaldības izmaksas par enerģiju pašvaldības infrastruktūras objektos 2016.gadā
- ▶ Pašvaldības ēkās veido 69% no kopējā enerģijas patēriņa (2016)
- ▶ Īpatnējais vidējais enerģijas patēriņš pašvaldības ēkās ir 166 kWh/m² gadā (2016)
- ▶ Pašvaldības īpatnējās izmaksas ir 69 EUR uz iedzīvotāju (2016)

GALVENIE ENERĢĒTIKAS UN VIDES IZAIČINĀJUMI IECAVAS NOVADĀ

- ▶ Efektīva pašvaldības saimniecība un atbildīgā speciālista noteikšana
- ▶ Videi draudzīga kurināmā izmantošana pašvaldības ēkās
- ▶ Jaunu enerģijas patērētāju piesaiste siltumapgādes sistēmai Iecavas pilsētā
- ▶ Daudzdzīvokļu ēku atjaunošana
- ▶ Daudzdzīvokļu ēku ar individuāliem apkures risinājumiem apsaimniekošana un atjaunošana

STRATĒĢISKIE NOVADA MĒRĶI 2025. GADAM

- ▶ Nodrošināt pievilcīgu, ērtu, ilgtspējīgu un videi draudzīgu dzīves vidi
- ▶ Ieviest energopārvaldības sistēmu
- ▶ Nodrošināt racionālu enerģijas patēriņu pašvaldības infrastruktūras objektos
- ▶ Veicināt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu novada daudzdzīvokļu ēkās
- ▶ Padugstināt enerģijas ražošanas sektora efektivitāti

AR KO SĀKT?

Pirmais solis jau ir sperts! Apzināta esošā situācija un izstrādāts novada Enerģētikas rīcības plāns. Lai veiksmīgi turpinātu iesākto, nepieciešams veikt šādas aktivitātes:

1. Noteikt **ATBILDĪBAS**: ir jāizveido enerģētikas darba grupa, kura ir atbildīga par Enerģētikas rīcības plāna ieviešanu un uzturēšanu (skatīt 3.nodaļu)
2. Nodrošināt **SISTEMĀTISKU PIEEJU** enerģijas patēriņa uzskaiti un analīzei: pašvaldībā ir jāizstrādā un jāievieš energopārvaldības sistēma (skatīt 4.1.sadaļu)
3. Ieviest **UZRAUDZĪBU**: jānodrošina regulāra Enerģētikas rīcības plāna pasākumu novērtēšana (skatīt 5.nodaļu)

IEVADS

Jebkura apdzīvota vieta iekļaujas noteiktā pašvaldībā, savukārt pašvaldība ir daļa no reģiona, reģions – daļa no valsts, valsts – daļa no Eiropas, Eiropa – daļa no globālās sistēmas. Arī energoplānošanu nedrīkst apskatīt kā atsevišķu uzdevumu, bet tai ir jābūt integrētai kopējā plānošanas ietvarā. Energoplānošana ir jāveic visai pašvaldības teritorijai kopumā, iekļaujot visas novadā esošās apdzīvotās vietas.

Pašvaldība, kas pilnībā pārzina esošo situāciju, var izvirzīt konkrētus un sasniedzamus mērķus, kā arī noteikt nepieciešamo pasākumu kopu mērķu sasniegšanai. Šāda ilgtermiņa stratēģijas plānošana tiek veikta, izstrādājot Enerģētikas rīcības plānu (turpmāk - energoplāns). Tas ir vidēja termiņa vai ilgtermiņa plānošanas dokuments, kas aptver visu pašvaldības teritoriju un kurā pašvaldība izvirza mērķus samazināt enerģijas patēriņu un ar to saistītās CO₂ emisijas. Energoplāns paredz arī rīcības mērķus sasniegšanai un uzraudzībai.

Energoplāna izstrāde nav obligāta, bet Energoefektivitātes likums¹ nosaka, ka pašvaldībām ir tiesības izstrādāt un pieņemt energoplānu kā atsevišķu dokumentu vai kā pašvaldības teritorijas attīstības programmas sastāvdaļu, kurā iekļauti noteikti energoefektivitātes mērķi un pasākumi. Neskatoties uz to, ka plāna izveide ir brīvprātīga, vairākas Latvijas pašvaldības energoplānus ir jau izstrādājušas un apstiprinājušas. Piemēram, Pilsētu mēru pakta² iniciatīvas ietvaros laika periodā no 2010.–2017. gadam ilgtspējīgas enerģijas rīcības plānus³ bija izstrādājušas un iesniegušas 21 Latvijas pašvaldība.

Pašvaldību ilgtspējīgas enerģijas rīcības plānos tradicionāli ietver četrus galvenos sektorus, kurus pašvaldība var tieši ietekmēt:

Pat ja, siltumapgādi vai sabiedriskā transporta pakalpojumus nenodrošina pati pašvaldība, tai ir sadarbība un ietekme uz šiem pakalpojuma sniedzējiem. Šajā gadījumā pašvaldība var piekļūt enerģijas patēriņa datiem un izvirzīt mērķus šo sektoru attīstībai nākotnē. Arī „Iecavas novada Enerģētikas rīcības plāns 2018.-2025.gadam”, ko sadarbībā ar novada pašvaldību izstrādājusi SIA „Ekodoma”, ir iekļauti gan augstāk minētie sektori, gan citi sektori kā, piemēram, daudzdzīvokļu ēkas, privātais transports, privātā sektora pakalpojumu sniedzēji un ražotāji.

Arī citām Iecavas novada kaimiņu pašvaldībām (kopā 16 pašvaldībām Zemgales plānošanas reģionā) ir izstrādāti enerģētikas rīcības plāni, kas sagatavoti pēc vienotas metodikas. Vairākus plānā iestrādātos energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu veicināšanas pasākumus var risināti arī reģiona līmenī.

Enerģētikas rīcības plāna 1.nodaļā ir dots Eiropas Savienības, Latvijas un Zemgales Plānošanas reģiona nozīmīgāko normatīvo aktu apkopojums ar tajos izvirzītajiem mērķiem, kas tieši un netieši ir saistoši Zemgales Plānošanas reģiona pašvaldībām. 2.nodaļā ir aprakstīta esošā situācija pašvaldībā, apkopoti izejas dati par pašvaldības, daudzdzīvokļu un terciārā sektora ēkām, enerģijas avotiem un transporta sektoru no 2012. līdz 2016. gadam. 3. nodaļā ir definēta vīzija un mērķi Iecavas novadam, kas balstīti uz Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2037.gadam definēto vīziju, bet 4.nodaļā – apkopoti pasākumi un rīcības, kurām ir jāseko, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Plāna 5.nodaļa sniedz ieskatu, kā organizēt ieviesto pasākumu un rīcību uzraudzību.

Plāns izstrādāts laika posmā no 2017. gada maija līdz 2018. gada janvārim.

Sagatavots projekta „Baltijas enerģētikas teritorijas – plānošanas perspektīvas” ETS Baltijas jūras reģiona programmas 2014-2020 ietvaros.

Izstrādātājs: SIA “EKODOMA”

Pasūtītājs: Zemgales Plānošanas reģions

Izstrādāts laika posmā no 2017. gada maija līdz 2018. gada janvārim

1 Energoefektivitātes likums, spēkā kopš 29.03.2016.

2 http://www.pilsetuemerupakts.eu/actions/sustainable-energy-action-plans_lv.html.

3 Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns (angliski Sustainable Energy Action Plan) ir Pilsētu mēru pakta iniciatīvas ietvaros lietots pašvaldības energoplāna nosaukums

A photograph of a road at sunset. The sky is filled with orange and yellow clouds, with the sun low on the horizon. The road is dark, with white lines visible. There are trees and utility poles on the sides. A large, semi-transparent white circle is overlaid on the upper part of the image, containing the title text in white.

Nostādnes enerģētikas politikas īstenošanai

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

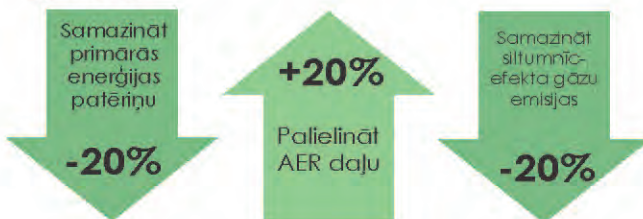
Galvenais mērķis enerģētikas sektorā ir noteikta valsts enerģētiskās neatkarības nodrošināšana, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos.

AER un energoefektivitātes jomā ir noteikti šādi prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni (iespējamie risinājumi):

- **enerģētiskā drošība un neatkarība;**
- **AER** (biomasas, salmu, niedru, kūdras, vēja, saules, biogāzes) izmantošana un inovācija;
- **energoefektivitātes pasākumi** (daudzdzīvokļu māju renovācija, siltumenerģijas ražošanas efektivitātes paaugstināšana, investīcijas CSS, energoefektīvs ielu apgaismojums pilsētās, racionāla enerģijas patēriņa veicināšana mājsaimniecībās, valsts un pašvaldību iepirkumu konkursu kritērijos būtu jāiekļauj energoefektivitāte un produktu dzīves cikla analīzes apsvērumi);
- **energoefektīva un videi draudzīga transporta politika** (videi draudzīgs transports, gājēju ielas, veloceļiņi un zaļie koridori, elektriskā transporta energoefektivitātes uzlabošana un sasaiste ar citiem transporta veidiem).

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam

Trīs galvenās prioritātes, kuru starpā viens no rīcības virzieniem ir energoefektivitāte un enerģijas ražošana.

NAP2020 ir uzskaitīti septiņi uzdevumi, kuriem tiek plānots indikatīvais pieejamais finansējums 1239 miljonu EUR apmērā:

- pašvaldību energoplānu izstrāde, paredzot kompleksus pasākumus energoefektivitātes veicināšanai un pārejai uz AER;
- energoefektivitātes programmas valsts un pašvaldību sabiedrisko ēku sektorā;
- atbalsta programmas dzīvojamo ēku energoefektivitātei un pārejai uz AER;
- atbalsts inovatīvu enerģētikas un energoefektivitātes tehnoloģiju projektiem;
- atbalsta programmas pārejai uz AER transporta sektorā un nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana, atbalstot tikai tādus alternatīvos energoresursus;
- AER enerģijas ražošana, samazinot atkarību no fosilajiem energoresursiem, un energoefektivitātes veicināšana CSS;
- energoinfrastruktūras tīklu attīstība.

Latvijas Partnerības līgums ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodam

2014. gada decembrī Eiropas Komisija apstiprināja Latvijas Partnerības līgumu ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodam. Plānā ir iekļauts indikatīvais naudas dalījums 10 prioritārajiem virzieniem.

Viens no ES uzstādījumiem visām dalībvalstīm ir novirzīt vismaz 20% no kopējā budžeta ar klimata pārmaiņām saistītām aktivitātēm⁴.

Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 – konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai

Tās galvenais mērķis ir konkurētspējīga ekonomika, veidojot sabalansētu, efektīvu, uz tirgus principiem balstītu enerģētikas politiku, kas nodrošina Latvijas ekonomikas tālāko attīstību, tās konkurētspēju reģionā un pasaulē, kā arī sabiedrības labklājību.

Viens no Stratēģijas 2030 apakšmērķiem ir ilgtspējīga enerģētika. To plānots panākt, uzlabojot energoefektivitāti un veicinot efektīvas atjaunojamo energoresursu izmantošanas tehnoloģijas.

Stratēģijā 2030 ir noteikti šādi mērķi un rezultatīvie rādītāji 2030. gadā:

- nodrošināt 50% AER īpatsvaru bruto enerģijas galapatēriņā (nesaistošs mērķis);
- par 50% samazināt enerģijas un energoresursu importu no esošajiem trešo valstu piegādātājiem;
- vidējais siltumenerģijas patēriņš apkurei tiek samazināts par 50% pret pašreizējo rādītāju, kas ar klimata korekciju ir aptuveni 200 kWh/m² gadā.

Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam

Balstītas uz Stratēģijā 2030 noteiktajiem pamatvirzieniem. Pamatnostādnes ir balstītas uz Eiropas Savienības 2007. gadā izvirzītajiem mērķiem atjaunojamo energoresursu izmantošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas jomā.

ES energoefektivitātes mērķi ir atrunāti Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2012/27/ES par energoefektivitāti, kurā noteikti dalībvalstu līmeņi veicamie pasākumi.

Energoefektivitātes likums

Latvijas indikatīvais mērķis un arī pārējās direktīvas prasības ir iestrādātas Energoefektivitātes likumā, kas stājās spēkā 2016. gada 29. martā. **Obligātais enerģijas galapatēriņa ietaupījuma mērķis 2014.-2020. gadam atbilst enerģijas ietaupījumam 2474 GWh (0,213 Mtoe, 8,9 PJ) 2020. gadā.**

Likuma 5. pantā par energoefektivitāti valsts un pašvaldības sektorā ir noteiktas šādas tiesības un pienākumi:

(1) Valsts iestādēm un pašvaldībām ir tiesības:

1) **izstrādāt un pieņemt energoefektivitātes plānu** kā atsevišķu dokumentu vai kā pašvaldības teritorijas attīstības programmas sastāvdaļu, kurā iekļauti noteikti energoefektivitātes mērķi un pasākumi;

2) atsevišķi vai kā sava energoefektivitātes plāna īstenošanas **sastāvdaļu ieviest energopārvaldības sistēmu;**

3) **izmantot energoefektivitātes pakalpojumus un slēgt energoefektivitātes pakalpojuma līgumus**, lai īstenotu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus.

(2) **Republikas pilsētu pašvaldības ievieš sertificētu energopārvaldības sistēmu.**

(3) **Novadu pašvaldības**, kuru teritorijas attīstības līmeņa indekss ir 0,5 vai lielāks un iedzīvotāju skaits ir 10 000 vai lielāks, un valsts tiešās pārvaldes iestādes, kuru īpašumā vai valdījumā ir ēkas ar 10 000 kvadrātmetru vai lielāku kopējo apkurināmo platību, ievieš energopārvaldības sistēmu.

⁴ Klimata pārmaiņu pasākumi ir klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumi, piemēram, energoefektivitātes paaugstināšana, atjaunojamo energoresursu plašāka lietošana, un klimata adaptācijas pasākumi, piemēram, plūdu risku, krasta erozijas mazināšana un citi.

ZPR Ilgtermiņa attīstības stratēģija 2015-2030

Zemgale 2030.gadā – konkurētspējīgs, zaļš reģions Latvijas centrā ar kvalitatīvu un pieejamu dzīves vidi.

ZPR attīstības programma 2015-2020

Vidēja termiņa attīstības prioritātes:

P3: Efektīva un kvalitatīva transporta sistēma un infrastruktūra reģiona ārējai un iekšējai sasniedzamībai. Prioritāte paredz sekmēt kvalitatīvas un pieejamas transporta infrastruktūras un pakalpojumu attīstību, videi draudzīgas transporta sistēmas, t.sk. elektromobilitātes attīstību.

R3.2.1. Attīstīt videi draudzīgu risinājumu ieviešanu transporta sistēmā.

P4: Vides un dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana un attīstība. Prioritāte paredz veicināt efektīvu reģiona vides un dabas resursu pārvaldību, palielināt energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu virzībai uz ekoe efektīvu ekonomiku un ilgtspējīga dzīvesveida sabiedrību.

R4.1.5 Veicināt energoefektivitātes un enerģētikas pasākumu realizāciju saskaņā ar Zemgales reģiona Rīcības plānu enerģētikā.

R4.3.1 Veicināt ilgtspējīgu un energoefektīvu risinājumu izmantošanu, t.sk. sabiedrības informēšanu par aktivitātēm klimata pārmaiņu kontekstā.

Zemgales reģiona Rīcības plāns enerģētikā 2012-2020

Tā mērķis ir veicināt Eiropas Savienības 2020 mērķu sasniegšanu, t.i., līdz 2020. gadam vismaz par 20% samazināt CO₂ emisijas, ko panāk par 20% paaugstinot energoefektivitāti un 20% no izmantojamās enerģijas apjoma saražojot no atjaunojamiem energoresursiem (20/20/20).

Zemgales reģiona Rīcības plāns ietver projekta ietvaros noteiktos divus galvenos darba virzienus enerģētikā – energoefektivitātes un atjaunojamo enerģētikā.

goresursu izmantošanas veicināšanu, tajos iesaistīto pušu analīzi, esošās situācijas analīzi problēmu un to risinājumu formā, ieteiktos pasākumus mērķu sasniegšanai un konkrētus enerģētikas projektus.

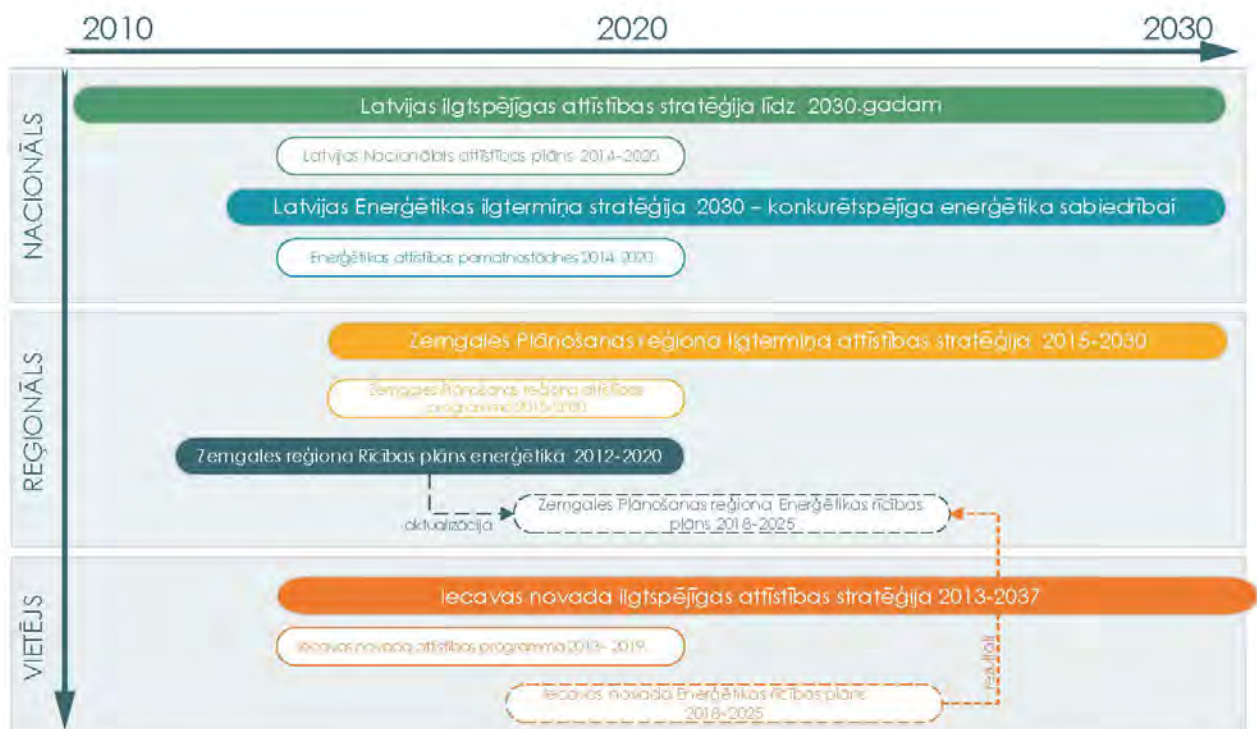
Atbilstoši Latvijas virzībai un turpinot Zemgales Ilgtspējīgas Enerģētikas Rīcības Plānā noteikto, izvirzīti šīs galvenie mērķi:

1. līdz 2020.gadam palielināt atjaunojamās enerģijas īpatsvaru energoapgādē līdz 40%.
2. līdz 2020.gadam par 20% paaugstināt energoefektivitāti.
3. ieviest vismaz 10 iniciatīvas reģionālā līmenī šo mērķu sasniegšanai.

Šajā rīcības plānā ir noteikta virkne AER un EE pasākumi, kurus var īstenot pašvaldības līmenī, lai veicinātu mērķu sasniegšanu, un kas tiks ietverti šī ERP sadaļā Plānotie pasākumi un rīcības.

Tālāk redzamajā 1.1.attēlā ir parādīti visi attiecībā uz enerģētikas nozari šobrīd spēkā esošie plānošanas dokumenti nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī šo plānu īstenošanas laiks.

Plašāks pārskats par plānošanas dokumentiem un izvirzītajiem mērķiem enerģētikas jomā lecasnovadā ir apskatīts šī ERP sadaļā vīzija un stratēģiskie mērķi.

1.1. ATTĒLS: Ar enerģētikas nozari saistīto nacionālo, reģionālo un vietējo plānošanas dokumentu pārskats Zemgales Plānošanas reģionā

Esošā situācija

Vispārīga informācija

2.1.

Iecavas novads ir viens no tiem novadiem, kas jau ilgstoši pastāv esošajās robežās un ir veidots no viena – Iecavas pagasta. Novads atrodas Latvijas centrālajā daļā un robežojas ar Baldones, Bauskas, Olaines, Ozolnieku un Vecumnieku novadiem.

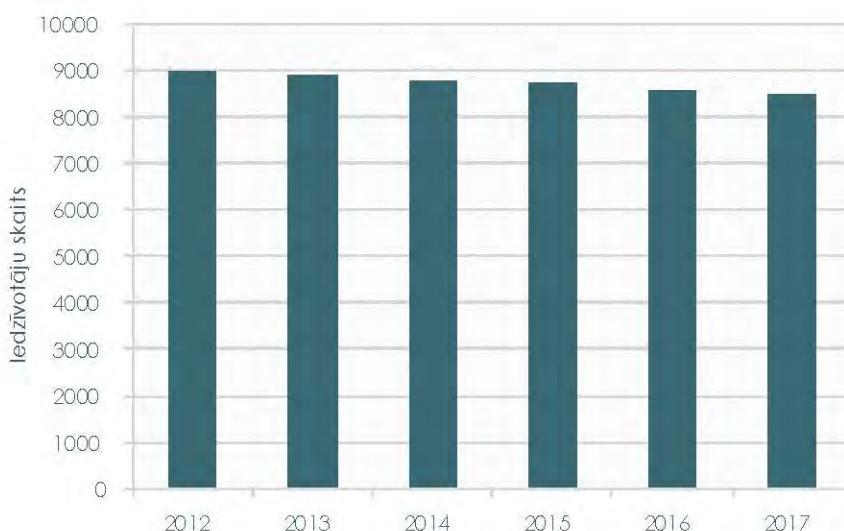
Kopējā platība ir 31 178,5 ha. Lauksaimniecības zeme aizņem 46,02% novada platības, no kuriem 73% lauku ir meliorēti. Mežs un krūmāji aizņem 43,8% novada teritorijas, turklāt, neraksturīgi Rīgas aglomerācijas zonai, liela daļa meža ir saimnieciskajā zonā⁵.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem Iecavas novada (pagasta) iedzīvotāju skaits ir 8455 (uz 2017.gada 1.janvāri), kas dzīvo šādās apdzīvotās vietās - Iecavā (6 048 iedzīvotāji), Audrupos (100), Dimzūkalnā (287), Dzelzāmuos (34), Dzintmisā (62), Rosmē (146), Zālītē (374) un Zorģos (234). Iecavas novads izceļas arī ar salīdzinoši nelielu iedzīvotāju skaita (7,3%) samazināšanos pēdējo piecpadsmit gadu laikā.

Iecavas novadā līdz šim ir īstenoti dažādi enerģijas ražošanas no atjaunīgajiem energoresursiem veicināšanas un paaugstināšanas projekti, kā arī ieviesti EE pasākumi ēku, rūpniecības un mājokļu sektoros.

2.1. ATTĒLS: Iecavas novada shēma

2.2. ATTĒLS: Iedzīvotāju skaita izmaiņas

5 Avots: Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Atjaunojamo energoresursu pieejamība novadā

2.2.2.

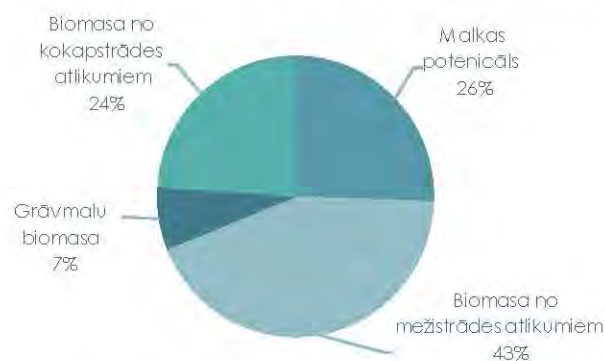
Šajā sadaļā tiek apskatīts atjaunojamo energoresursu potenciāls no biomasas un lauksaimniecības atlikumiem novada teritorijā.

Balstoties uz teorētiskajiem aprēķiniem, kopējais AER potenciāls no biomasas izmantošanas un biogāzes ražošanas lecavas novadā ir 57,8 GWh gadā.

2.2.1. Enerģijas ražošana no biomasas

Balstoties uz datiem no Valsts zemes dienesta par 2016. gadu, no kopējās lecavas novada teritorijas meža zemes aizņem 141 62,85 ha. Pēc Valsts meža dienesta datiem par 2016. gadu lecavas novadā no kopējās meža zemes platības lielāko daļu jeb 93% aizņem mežs un tikai 7% citas meža zemes (t.sk. purvi, ceļi, grāvji u.c.). No kopējās meža zemes 68% ir valsts īpašumā, bet 32% ir pārējo īpašumā (privāto un pašvaldības).

Lai noteiktu koksnes pieejamību enerģijas ražošanai novada teritorijā, tiek analizēta informācija par malkas, mežstrādes atlikumu, grāvmalu biomasas un kokapstrādes atlikumu pieejamību. Biomasas po-

2.3. ATTĒLS: Enerģētiskās koksnes potenciāla sadalījums novada teritorijā

tenciāls tiek aprēķināts, balstoties uz šādiem pieņēmumiem: kopējā meža krāja Latvijā (633,4 milj.m³), mežstrāde no kopējās krājas (2%), meža platība novadā (13201,05 ha), meža krāja novadā (2,7 milj. m³), mežstrādes atlikumu daļa no kopējās krājas (3%), meža ceļu garums novada teritorijā (205,68 ha), praktiskais biomasas potenciāls no grāvmalām (6,5 cieš. m³/ha), kokapstrādes uzņēmumu skaits novadā (4) un vidējā kokmateriālu plūsma vienā uzņēmumā (2400 m³/g).

Enerģētiskās koksnes potenciāla sadalījums ir dots 2.3.attēlā. Redzams, ka lielākais biomasas potenciāls ir no mežstrādes atlikumiem (14,0 GWh/gadā), malkas (38,3 GWh/gadā) un kokapstrādes atlikumiem (7,8

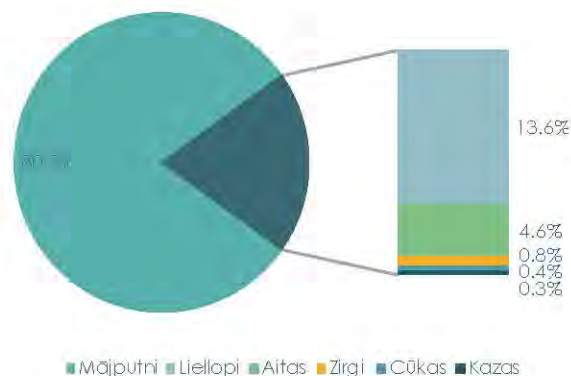
GWh/gadā).

Kopējais teorētiski aprēķinātais biomasas potenciāls no enerģētiskās koksnes lecavas novadā ir 32,5 GWh gadā.

2.2.2 Biogāzes ražošanas potenciāls

Biogāzes ražošanā tiek izmantoti lauksaimniecības atkritumi, kurus galvenokārt iedala sausajos (piemēram, salmi) un mitrajos (piemēram, kūtsmēsli). Sausie atkritumi iekļauj labības daļu, kas nav primāri izmantojama pārtikas, lopbarības vai šķiedras ražošanā, izlietotus dzīvnieku pakaišus un spalvas. Pie mitrajiem lauksaimniecības atlikumiem pieskaitāmi atlikumi, kas satur augstu mitruma saturu. Augstais mitruma saturs padara tos nepiemērotus sadedzināšanai vai gāzifikācijai, kā arī transportēšanai lielos attālumos. Tipiski mitras lauksaimnieciskās izcelsmes biomasas piemēri ir dzīvnieku vīrcas un kūtsmēsli, kā arī zāles skābbarība.

Šajā sadaļā tiek apskatīts tikai potenciāls no mitrajiem lauksaimniecības atlikumiem, jo nav datu par lauksaimniecības sauso atkritumu veidošanās apjomu novada teritorijā. Lauksaimniecības kultūru audzēšana tikai biogāzes ražošanas vajadzībām netiek uzskatīta par labas prakses piemēru, līdz ar to šāds potenciāls netiek apskatīts.

2.4. ATTĒLS: Biogāzes ražošanas potenciāla sadalījums novada teritorijā

Atsaucoties uz Lauksaimniecības datu centrs publikajā datu bāze norādīto informāciju, lecavas novadā 2016. gadā uzskaitē ir bijuši 2,17 milj. lauksaimniecības dzīvnieki. Tā kā lecavas novadā atrodas olu ražošanas uzņēmums SIA "Balticovo", tad no kopējā dzīvnieku skaita 99% sastāda mājputni. Lai noteiktu biogāzes potenciālu novada teritorijā, tiek izmantota biogāzes ražošanas un izmantošanas ieguvumu

aprēķina metodika ⁶.

Sadalījums atkarībā no ieguves veida ir dots 2.4.attēlā. Redzams, ka lielākais biogāzes potenciāls ir no mājputniem (29,5 GWh/gadā) un liellopiem (5,0 GWh/gadā), bet pārējie sastāda tikai 2,3 GWh gadā. Šobrīd lecavas novadā ir izbūvētas un darbojas divas biogāzes stacijas. Viena no tām atrodas SIA "Balticovo" uzņēmuma īpašumā un izmanto biomasas potenciālu no mājputniem un 2016. gadā ir saražotas 11,5 GWh.

Kopējais teorētiski aprēķinātais biogāzes ražošanas potenciāls no lauksaimniecības atkritumiem lecavas novadā ir 36,8 GWh gadā, bet tā kā daļa no šī potenciāla šobrīd jau tiek izmantots, tad kopējais atlikušais biogāzes potenciāls būtu 25,3 GWh gadā.

Enerģijas ražošana

2.3

Enerģijas ražošana lecavas novadā notiek divos veidos:

- centralizēti – lecavā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma, kas siltumenerģijas patērētājus nodrošina ar savās katlu mājās saražoto siltumenerģiju, kā arī ar iepirkto siltumenerģiju no SIA „Agro lecava”;
- individuāli katrā ēkā un/vai dzīvoklī.

2.3.1. Centralizēta siltumenerģijas ražošana

Centralizētā siltumapgādes sistēma (CSS) ir izveidota un strādā lecavā, kur siltumenerģija tiek ražota divās dabas gāzes katlu mājās. To uzstādītā kopējā jauda ir 11,44 MW (detalizēta informācija par katru katlu māju dota 2.1.tabulā). Kopējais siltumtīklu garums ir 6,6 km, no kuriem 5,9 km ir rekonstruēti un trases ir rūpnieciski izolētas. Lecavas siltumapgādes uzņēmums „lecavas siltums” daļu no patērētājiem nodotās siltumenerģijas arī iepērk no vietējās biogāzes stacijas operatora SIA „Agro lecava”.

Katlu māju galvenie parametri ir apkopoti 1.pielikumā. Abu katlu māju vidējais lietderības koeficients pēdējo piecu gadu laikā ir bijis robežās no 89,2% Grāfa laukuma katlu mājā 2014.gadā līdz 94% Tīrgus ielas katlu mājā 2016.gadā. 2.5.attēlā ir attēloti uzstādītie dabas gāzes katli Tīrgus ielas 12 katlu mājā.

Abas lecavas CSS katlu mājas izmanto importēto fosilo kurināmo - dabas gāzi, kamēr gandrīz puse no kopējā saražotā un iepirkta siltumenerģijas apjoma tiek iepirkta no SIA „Agro lecava”, kas to ražo, izmantojot vietējos atjaunojamās energoresursus (AER) – šķeldu un biogāzi. Šķeldas un biogāzes patēriņa apjomi nav zināmi.

2.6.attēlā ir doti saražotie un iepirktie siltumenerģijas apjomi 2012.-2016.gadā. Iedzīvotājiem lecavā tiek nodrošināta gan apkure, gan karstais ūdens. Vidējais saražotais un iepirktais siltumenerģijas apjoms pēdējo 5 gadu laikā ir bijis līdzīgs – aptuveni 15200 MWh/gadā. Puse no apjoma tiek iepirkts, 30% tiek saražots Tīrgus ielas katlu mājā, kamēr 20% - Grāfa laukuma 5 katlu mājā.

2.5. ATTĒLS: Dabas gāzes katli katlu mājā Tīrgus ielā 12, lecavā

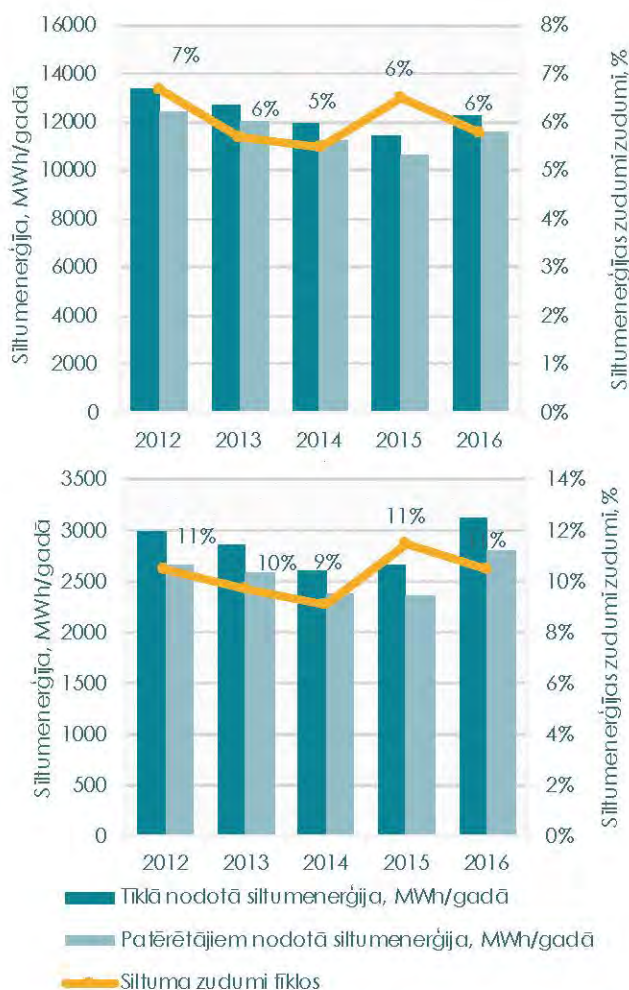
- saražotā siltumenerģija KM Grāfa laukumā 5
- saražotā siltumenerģijas KMTīrgus ielā 12
- iepirkta siltumenerģija no Agro lecava

2.6. ATTĒLS: kopējais saražotais un iepirktais siltumenerģijas apjoms pa gadiem lecavas CSS

2.1. tabula: CSS katlu māju un siltumtīklu parametri

Nr.	Atrašanās vieta	Kurināmais	Uzstādītā jauda, MW	Pieslēgtās jaudas, MW	Siltumtrašu kopējais garums	ī.sk. rūpnieciski izolētas caurules
1.	Katlu māja Tīrgus ielā 12, lecava	Dabāsgāze	7,72	Apkure - 5,314 Karstais ūdens - 5,35	6,6	5,9
2.	Katlu māja Grāfa laukums 5, lecava	Dabāsgāze	3,72	Apkure - 1,695 Karstais ūdens - 0,15		

2.7.attēlā ir atsevišķi izdalīti galvenie rādītāji par katru katlu māju saistībā: tīklā un patērētājiem nodotie siltumenerģijas apjomi, kā arī siltumenerģijas zudumi. Vidējie siltumenerģijas zudumi Tirus ielas katlu mājai pievienotajos siltumtīklos ir 6% robežās, kamēr Grāfa laukuma katlu mājai – 10-11%. Pie visiem gala patērētājiem SIA „Iecavas Siltums” ir uzstādījis attālināto uzskaites sistēmu.

2.7. ATTĒLS: Tīklā un patērētājiem nodotie siltumenerģijas apjomi un siltumenerģijas zudumi katlu mājā Tirus ielā 12 (augšā) un Grāfa laukumā 5 (apakšā)

2.8. ATTĒLS: Siltumenerģijas tarifa izmaiņas 2012.-2017.gadā Iecavā

2.3.2. Individuālās apkures sistēmas

Nemot vērā, ka tikai Iecavā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma, tad pārējās novada apdzīvotajās vietās (Dzintmsī, Zālītēs, Rosmē u.c.) ir izvietotas individuālās apkures sistēmas. Daļā pašvaldības ēku, piemēram, Zālītes internātpamatskolā ir izveidotas individuālās apkures sistēmas, t.i. ar vienu apkures katlu (skat. 2.9.attēlu pa kreisi), kamēr daļā pašvaldību ēku, piemēram, Dzintmsī pamatskolā katrā telpā vai uz vairākām telpām kopā vēl darbojas krāšņu sistēma.

2.9. ATTĒLS: Katlu iekārta Zālītes internātpamatskolas mazajā skolā (pa kreisi) un viena no apkures krāšņim Dzintmsī pamatskolā (pa labi)

Pašvaldības iestādēs apkures sistēmās izmanto dažādus kurināmos: malku, brūnogleš, elektrību un dabas gāzi. Saražotais siltumenerģijas apjoms atkarībā no kurināmā veida pašvaldības iestādēs ir apkopots 2.4.1.sadaļā.

Enerģijas patērētāji Iecavas novadā ir izklaidēti lielākā teritorijā, kurā ir individuāli organizēta siltumapgāde. Problēma daudzās novadu pašvaldībās, tai skaitā Iecavas novadā, ir tā saucamās “skursteņmājas”. Tās ir Padomju Savienības laikā būvētas daudzdzīvokļu ēkas, kurās ir likvidēta centralizētā siltumapgādes sistēma un vēlāk ekonomisku un sociālu apsvērumu dēļ iedzīvotāji ir ierīkojuši individuālu apkuri katrā dzīvoklī, tā veicinot bīstamus ekspluatācijas apstākļus un samazinot ēkas mūžu. Šādas ēkas ir gan Zālītēs, gan Rosmē, gan citviet. Sākot izzināt esošo situāciju, pašvaldību pārstāvjiem šajā gadījumā ir svarīgi fiksēt šādu ēku skaitu un lemt par to tālāku ekspluatāciju.

2.3.3. Elektroenerģijas ražošana

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas mājas lapā publicēto informāciju par komersantu obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātajām summām, lecavas novadā 2016. gadā elektroenerģiju ražoja trīs komersanti:

- kopš 2008.gada Dzirnavu HES - "Lejas ūdens dzirnavas" uz lecavas upes;
- kopš 2011.gada SIA „Agro lecava” biogāzes stacijā;
- kopš 2015.gada SIA „Egg Energy” biogāzes stacijā A/S „Balticovo”.

Kopējā elektroenerģijas iekārtu uzstādītā jauda ir 4,15 MW. Izstrādes apjomi 2012.-2016.gadā ir apkopoti 2.10.attēlā. 2016.gadā kopā tika saražotas 27,54 GWh elektroenerģijas.

2.10. ATTĒLS: lecavas novadā vietēji saražotie elektroenerģijas apjomi

Enerģijas galapatēriņš

2.4.

Enerģijas gala patēriņš Iecavas novadā ir iedalīts četros sektoros:

- siltumenerģijas patēriņš ēkās, kas pieslēgtas centralizētajai siltumapgādes sistēmai, izņemot pašvaldības ēkas;
- siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās (gan tajās, kas pieslēgtas Iecavas pilsētas centralizētajai siltumapgādes sistēmai, gan ēkās ar individuālajām iekārtām apkurei un ēdināšanas vajadzībām);
  - pašvaldības iestādēs;
- elektroenerģijas patēriņš visā novadā;
- enerģijas patēriņš transporta sektorā:
  - privātajam autotransportam;
  - pašvaldības autoparkam.

2.4.1 Siltumenerģijas patēriņš

Ēkas, kas pieslēgtas Iecavas CSS

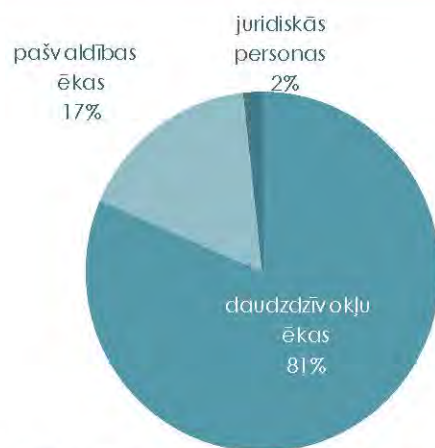
Galvenie CSS siltumenerģijas patērētāji Iecavā ir daudzdzīvokļu ēku iedzīvotāji, kas 2016.gadā patērēja 81% no kopējā CSS patērētājiem nodotā siltumenerģijas apjoma, kamēr pašvaldības ēkas patērēja 17% un komersanti - 2% (skat. 2.11.attēlu). Kopējā apkurināmā platība ir 87109 m².

Siltumenerģijas patēriņš 2012.-2016.gadā ir bijis līdzvērtīgs – vidēji 14170 MWh/gadā. 2015.gadā pie vidējās ārējās temperatūras 8,2 °C un nemainīgas apkurināmās platības bija zemākais siltumenerģijas patēriņš. 2.12.attēlā ir dots siltumenerģijas patēriņa dalījums un vidējie īpatnējie siltumenerģijas patēriņi daudzdzīvokļu ēkās. Lai gan 2015.gadā vidējais īpat-

- juridiskās personas
- pašvaldības ēkas
- daudzdzīvokļu ēkas
- vidējā ārējā temperatūra Iecavā

2.11.A ATTĒLS: CSS siltumenerģijas patēriņa sadalījums atkarībā no patērētāja grupas 2012.-2016.gadā.

2.11.B ATTĒLS: CSS siltumenerģijas patēriņa sadalījums atkarībā no patērētāja grupas 2016.gadā.

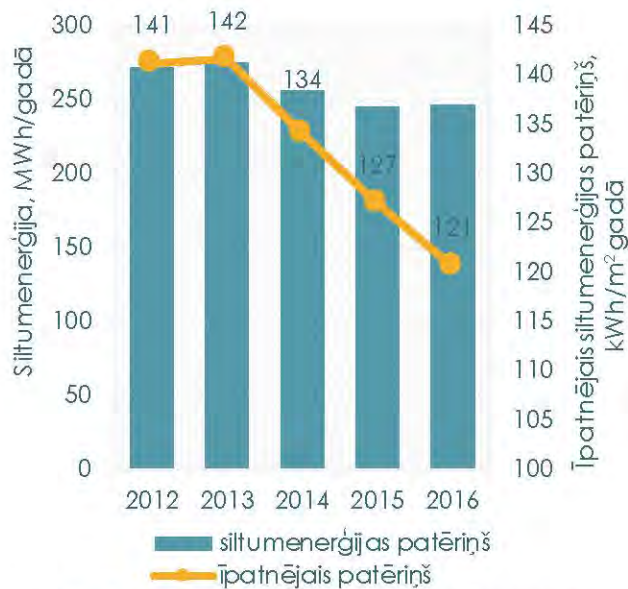
nējais siltumenerģijas patēriņš bija 159 kWh/m² gadā, 2016.gadā šī vērtība paaugstinājās līdz 174 kWh/m² gadā. Iecavā ir 5 siltinātas daudzdzīvokļu ēkas. Kamēr vidējais rādītājs 2016.gadā visā pilsētā bija 174 kWh/m² gadā, tikmēr siltinātajās ēkās 2016.gadā tas bija robežās no 60 līdz 108 kWh/m² gadā. Visaptveroši atjaunojot daudzdzīvokļu ēku, siltumenerģijas patēriņu un ar to saistītās izmaksas var samazināt vismaz par 50%.

2.12.ATTĒLS: Kopējais un īpatnējais siltumenerģijas patēriņš dzīvojamā fonda ēkās 2012.-2016.gadā

2.13.attēlā ir doti uzņēmumu siltumenerģijas patēriņi un īpatnējie patēriņi. Kopš 2014.gada redzama īpatnējā siltumenerģijas patēriņa samazināšanās, 2016.gadā vidēji sasniedzot 121 kWh/m² gadā.

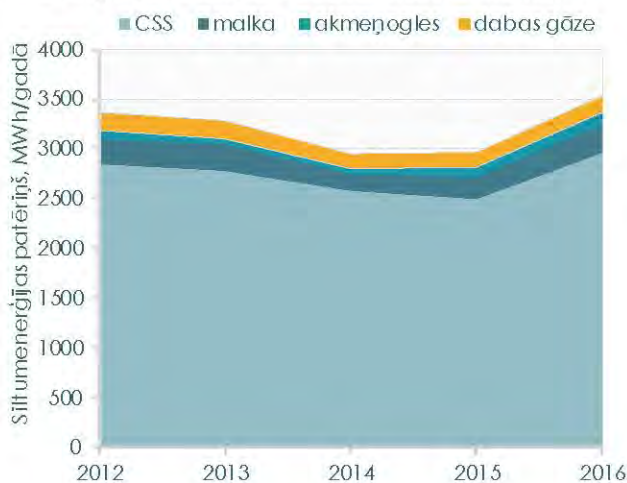

2.13. ATTĒLS: Kopējā siltumenerģijas patēriņa izmaiņas pa gadiem Pakalpojumu un rūpniecības sektorā

Pašvaldības ēkas

lecavas novadā siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņa dati ir apkopoti par 16 pašvaldības ēkām, kuras ir pašvaldības īpašumā vai tiek nomātas. 11 no ēkām, kas veido 84% no kopējā siltumenerģijas patēriņa, ir pieslēgtas lecavas pilsētas centralizētajai siltumapgādes sistēmai (skat. 2.14.attēlu). 2 ēkās (Dzintmīsis pamatskolā un Zālītes speciālajā internātpamatskolā) apkure tiek nodrošināta ar malku, kamēr Zālītes speciālās internātpamatskolas mazajā skolā tiek izmantotas akmeņogles. Dabas gāze tiek izmantota Zorģu bibliotēkā un lecavas Kultūras namā.

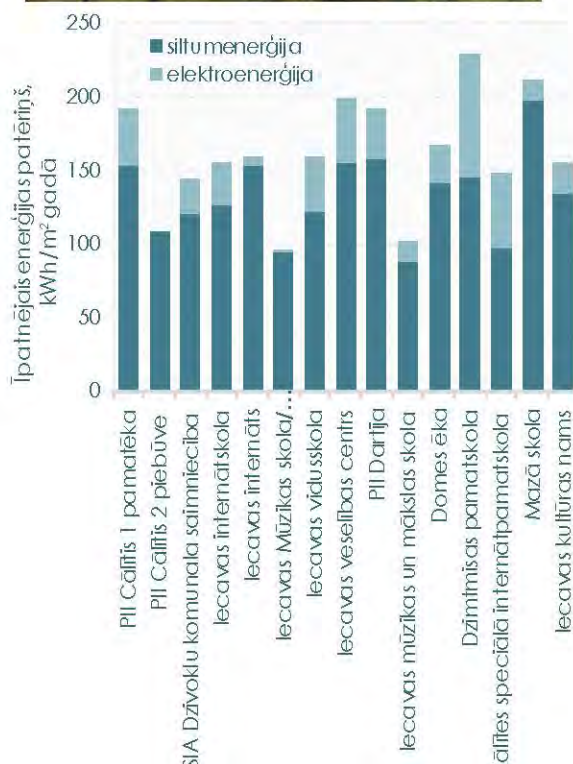
2.14. ATTĒLS: Siltumenerģijas patēriņš lecavas novada pašvaldības un pašvaldības kapitālsabiedrību ēkās atkarībā no kurināmā

2.15.attēlā doti pašvaldību ēku īpatnējie siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņi 2016.gadā, kas raksturo, cik enerģijas tiek patērētas uz pašvaldības ēkas apkurināmo platību. Atjaunotu ēku īpatnējam siltumenerģijas patēriņam vajadzētu būt ap 100 kWh/m² gadā. Attēlā ir doti kopējie īpatnējie siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņi, jo bieži ir novērojama situācija, ka apkurei nepieciešamais siltums tiek nodrošināts gan ar apkures katlu, gan papildus piesildot ar elektrību.

Kā redzams 2.15.attēlā, lielākais kopējais īpatnējais enerģijas patēriņš ir Dzintmīsis pamatskolā – 229 kWh/m² gadā. Liels īpatsvars elektroenerģijas patēriņam, jo viena no skolas ēkām tiek apkurināta ar elektrību. Balstoties uz dotajiem datiem, liels īpatnējais siltumenerģijas patēriņš ir Zālītes speciālās internātpamatskolas mazajā skolā – 198 kWh/m² gadā, kurā apkures vajadzībām tiek izmantotas akmeņogles.

PII "Cāļītis" bērnu dārza piebūves elektroenerģijas patēriņš ir ieskaitīts kopējā elektroenerģijas patēriņā ar bērnu dārza galveno ēku, jo uz abām ēkām ir viens elektroenerģijas skaitītājs.

Vēsturiskie īpatnējie enerģijas patēriņi pašvaldības ēkās 2012.-2016.gadā ir doti 1.pielikumā.

2.15. ATTĒLS: Kopējais īpatnējais siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās 2016.gadā

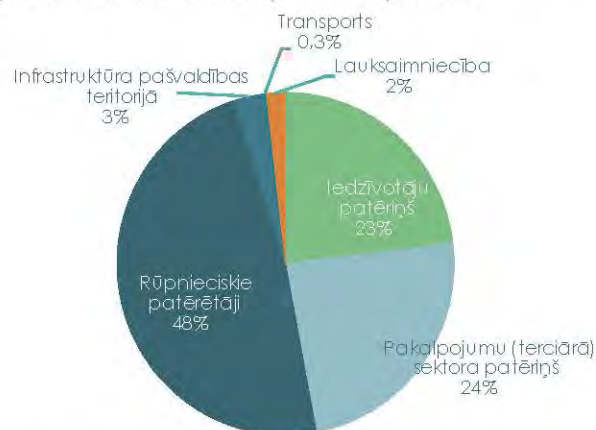
2.4.2. Elektroenerģijas patēriņš

Kopā lecavas novadā 2016. gadā tika patērētas 32,4 GWh elektroenerģijas (skat. 2.16.attēlu pa labi). Lielākie elektroenerģijas patērētāji lecavas novadā ir rūpnieciskie patērētāji. Elektroenerģijas patēriņa sadalījums (skat. 2.16.attēlu pa kreisi) 2016. gadā bija šāds:

- iedzīvotāju (privātmājas un daudzdzīvokļu ēkas) elektroenerģijas patēriņš – 23%;
- rūpniecības sektors - 48%;
- terciārais sektors – 24%;
- lauksaimniecības uzņēmumi (tai skaitā zemnieku saimniecības) – 2%;
- ūdensapgāde; kanalizācija un ielu apgaismojums – 3%.

Kopējais elektroenerģijas patēriņš un sadalījums patērētāju grupās, izņemot rūpnieciskos patērētājus, no 2012. līdz 2016. gadam ir bijis vienmērīgs. Viszemākais patēriņš bija 2012. gadā – 25,6 GWh, un

kopš tā laika pakāpeniski pieaudzis, palielinoties rūpniecisko patērētāju elektroenerģijas patēriņa pieaugumam. Kopējais elektroenerģijas patēriņš pēdējos 5 gados Iecavas novadā pieaudzis par 28%.

- Lauksaimniecība
- Transporti
- Infrastruktūra pašvaldības teritorijā
- Rūpnieciskie patērētāji
- Pakalpojumu (terciārā) sektora patēriņš
- Iedzīvotāju patēriņš

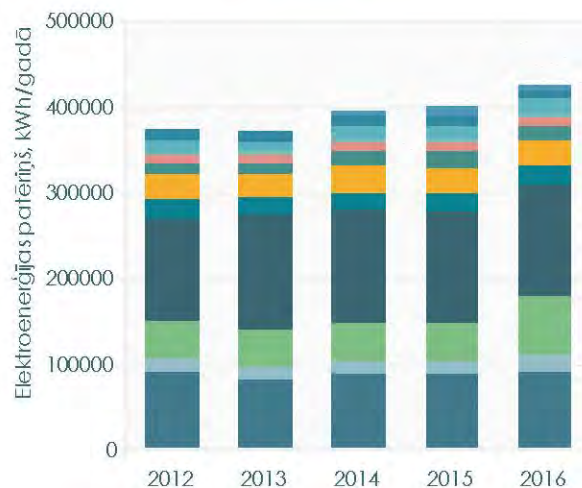
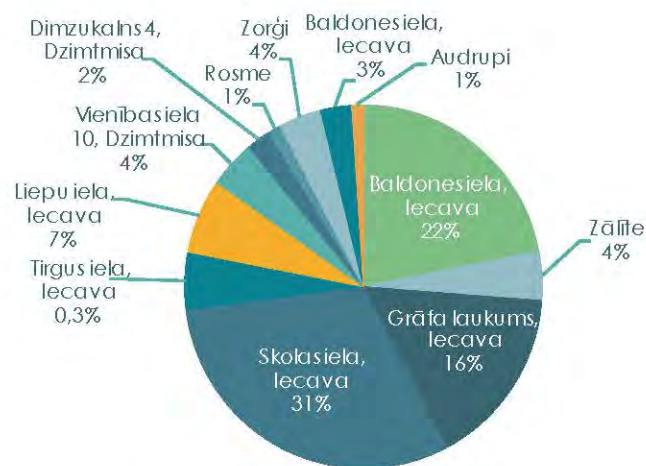
2.16.ATTĒLS: Elektroenerģijas patēriņš Iecavas novadā (pa kreisi) un galvenie elektroenerģijas patēriņa sektori Iecavas novadā 2016.gadā (pa labi)

Ielu apgaismojums

Ielu apgaismojums veido tikai 1,6% no kopējā novada elektroenerģijas patēriņa. Pašvaldības ielu apgaismojuma tīklu ekspluatāciju pilsētā nodrošina SIA „Kvēle”. Ielu apgaismojums tiek nodrošināts 6 Iecavas novada apdzīvotajās vietās. Lielākais elektroenerģijas patēriņš ir Iecavā, patērējot 79% no kopējā elektroenerģijas patēriņa Iecavas novadā (skat. 2.17. attēlus).

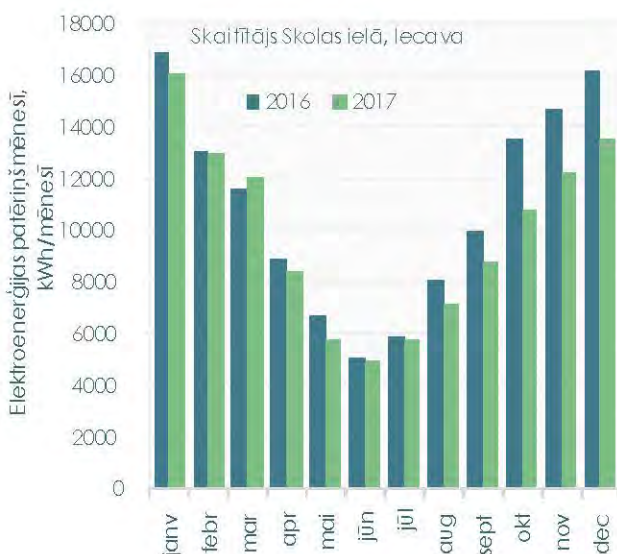
2.18.attēlā ir doti ikmēneša elektroenerģijas patēriņa dati par diviem lielākajiem ielu apgaismojuma posmiem. Kā redzams attēlos, Baldones ielas apgaismojuma uzskaites posmā vērojams ikmēneša pieaugums 2017.gadā, kamēr Skolas ielā – sākot no jūlija mēneša samazinājums. Samazinājums Skolas ielā ir saistīts ar apgaismojuma rekonstrukciju vairākās šī apgaismojuma uzskaites posma ielās.

Atbilstoši SIA „Kvēle” sniegtajiem datiem par Iecavas novada ielu apgaismojuma sistēmu uz 2017. gada 1.novembri Iecavas novadā kopā ir uzstādīti 680 gaismekļi 34,6 km garumā. Īpatnējais enerģijas patēriņš uz 1 gaismekli 2016.gadā bija 626 kWh. Rundālē šis rādītājs ir 253 kWh/gaismekli. Atšķirība varētu tikt meklēta apgaismojuma darbināšanas ilgumā un izmantotajās tehnoloģijās. Iecavas novadā 75% no kopējā uzstādīto gaismekļu skaita veido nātrija lampas, 18% - dzīvsudraba, 5% - LED un 1% - kvēlspuldzes. Dzīvsudraba un kvēlspuldzes ir uzstādītas Iecavā.

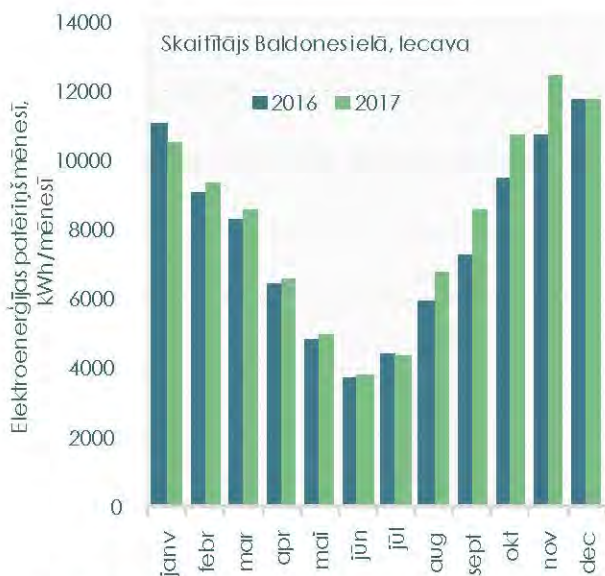

- Audrupi
- Baldones iela, Iecava
- Zorģi
- Dimzukaļns 4, Dzimtmsa
- Liepu iela, Iecava
- Tirgus iela, Iecava
- Skolas iela, Iecava
- Zāļīte
- Baldones iela, Iecava
- Rosme
- Vienības iela 10, Dzimtmsa
- Grāfa laukums, Iecava
- Baldones iela, Iecava

2.17.ATTĒLS: Elektroenerģijas patēriņš ielu apgaismojumam Iecavas novada apdzīvotajās vietās un pa apgaismojuma posmiem 2016.gadā

2.18.A ATTĒLS: Elektroenerģijas patēriņš apgaismojuma posmā Skolas ielā, Iecavā pa mēnešiem 2016. un 2017.gadā

2.18.A ATTĒLS: Elektroenerģijas patēriņš apgaismojuma posmā Baldones ielā, lecavā pa mēnešiem 2016. un 2017. gadā

Ūdens apgāde

Elektroenerģijas patēriņš ūdens saimniecībā veido 1,3% no kopējā elektroenerģijas patēriņa novadā. 2.19.attēlā ir apkopoti elektroenerģijas patēriņa dati 2012.-2016.gadā par ūdens attīrīšanas iekārtām, sūkņu stacijām un ūdenstorniņiem.

Vidējais īpatnējais enerģijas patēriņš uz 1 m³ attīrītā ūdens 2016.gadā bija 2,15 kWh/m³ ūdens. Lai gan elektroenerģijas patēriņš ūdens sagatavošanai un attīrīšanai pēc ietaišu rekonstrukcijas nozīmīgi samazinājās, pēdējos trīs gadus, sākot no 2014.gada tas pieaug, lai gan attīrītā ūdens apjomi ir līdzvērtīgi (vidēji 196,5 tūkst.m³ gadā). Rundālē un Bauskā īpatnējais elektroenerģijas patēriņš uz 1 m³ attīrītā ūdens ir divas reizes zemāks - vidēji 1,1 kWh/m³.

2.19.ATTĒLS: Elektroenerģijas patēriņš ūdenssaimniecībā lecavas novadā

2.4.3 Transporta enerģijas patēriņš

Privātais transports

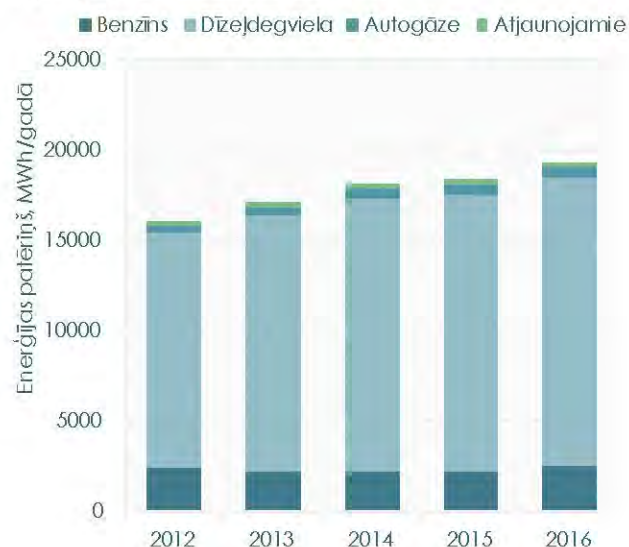
Transports novados ir viens no vislielākajiem piesārņotājiem un, galvenokārt, piesārņojumu rada lielais transportlīdzekļu skaits. Lecavas novadā tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits 2016. gadā bija 31 64 transportlīdzekļi. Lielāko daļu aizņem vieglie transportlīdzekļi (82%), bet mazāko – autobusi (0,3%). Ņemot vērā, ka nav pieejami dati par degvielas patēriņu

lecavas novada teritorijā privātajam transportam, tad kopējā degvielas patēriņa aprēķināšanai tiek veikti šādi pieņēmumi:

- satiksmē ikdienā tiek izmantotas visas vieglās un kravas automašīnas, kā arī autobusi, kas ir tehniskā kārtībā;
- satiksmē 5 mēnešu garumā ikdienā tiek izmantoti visi tehniskajā kārtībā esošiem motocikli;
- vieglās automašīnas vidēji dienā nobrauc 15 km (365 dienas);
- kravas automašīnas vidēji dienā nobrauc 30 km (365 dienas);
- autobusi vidēji dienā nobrauc 25 km (365 dienas);
- motocikli vidēji dienā nobrauc 20 km (150 dienas);
- kvadricikli vidēji dienā nobrauc 10 km (90 dienas).

Papildus augstāk minētajiem pieņēmumiem par transportlīdzekļiem ar vairāku veidu dzinējiem tika izmantota Latvijas CSP informācija par degvielas patēriņiem laika posmā no 2012. līdz 2016. gadam. Kopējais enerģijas patēriņš privātajam transportam lecavas novadā ir dots 2.20. attēlā.

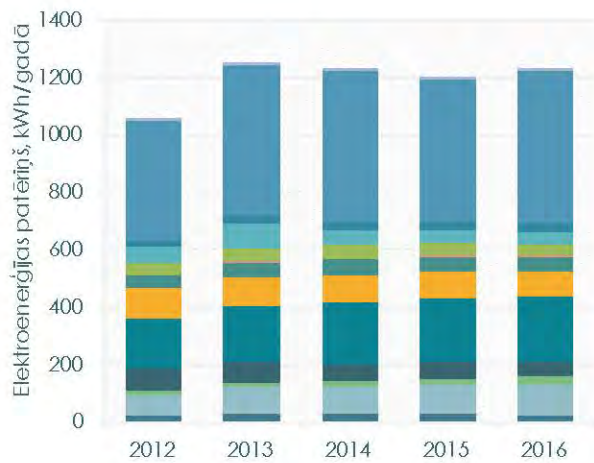
Vislielāko daļu jeb 83% no kopējā enerģijas patēriņa veido dīzeļdegviela. Sākot ar 2012. gadu ir vērojams enerģijas patēriņa pieaugums privātajam transportam, ņemot vērā, ka transportlīdzekļu skaits šajos gados ir pieaudzis par 18%.

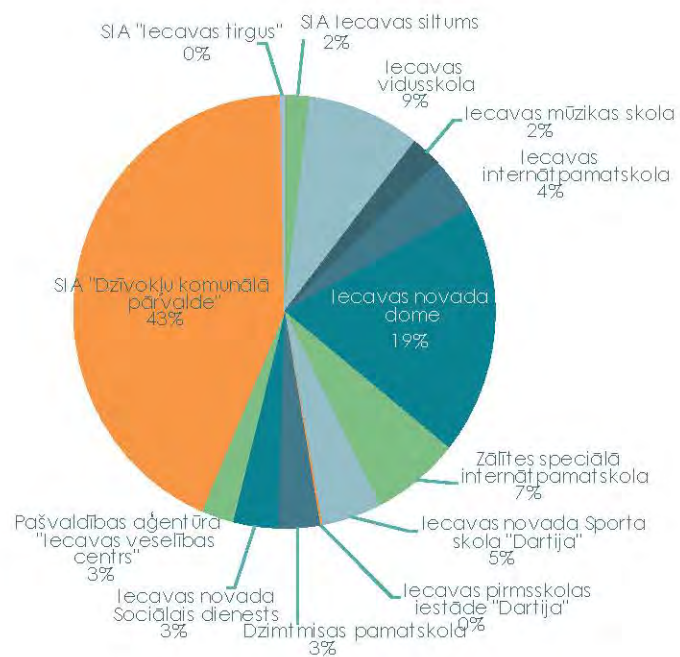
2.20.ATTĒLS: Novada privāta transporta enerģijas (no degvielas) patēriņš pa veidiem

Pašvaldības autoparks

2.21.attēlā ir dots degvielas patēriņš pašvaldības iestādēs un uzņēmumos, 88% no kopējās degvielas veido dīzeļdegvielas patēriņš. Lielākais degvielas patērētājs lecavas novada pašvaldībā ir kapitālsabiedrība SIA „Dzīvokļu komunālā pārvalde”, kuras īpašumā vai patapinājumā 2017.gadā bija 24 transportlīdzekļi. Otrs lielākais patērētājs ir lecavas novada dome ar 14 transportlīdzekļiem.

- SIA "Iecavas tirgus"
- SIA "Dzīvokļu komunālā pārvalde"
- Pašvaldības aģentūra "Iecavas veselības centrs"
- Iecavas novada Sociālais dienests
- Dzimtnisās pamatskola
- Iecavas pirmskolas iestāde "Dartija"
- Iecavas novada Sporta skola "Dartija"
- Zālītes speciālā internātpamatskola
- Iecavas novada dome
- Iecavas internātpamatskola
- Iecavas mūzikas skola
- Iecavas vidusskola
- SIA Iecavas siltums

2.21.ATTĒLS: Kopējais degvielas patēriņa sadalījums Iecavas novada pašvaldības iestādēs un uzņēmumos

Apkopojums par esošo situāciju

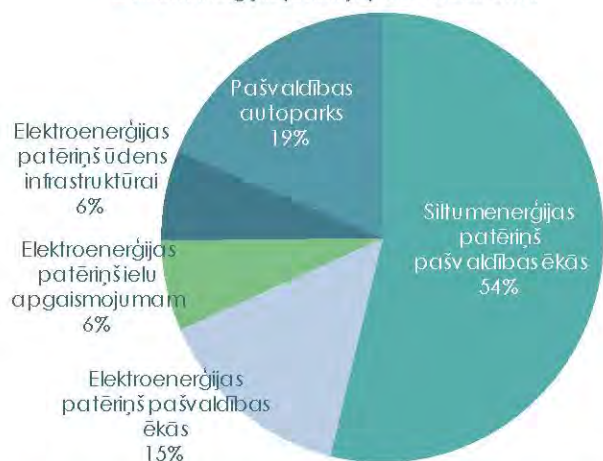
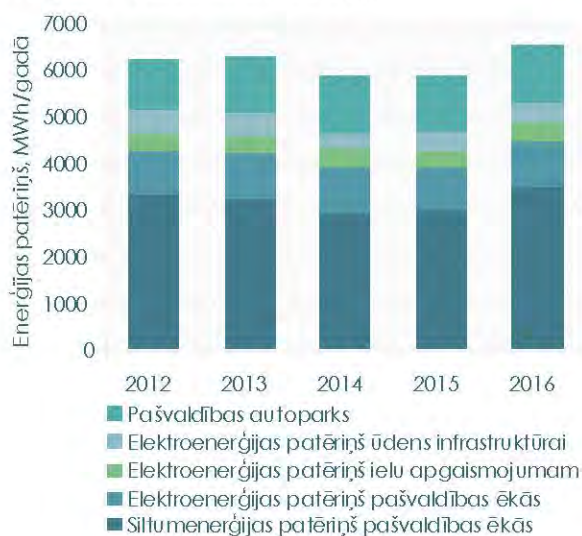
2.5.

2.5.1. Energopārvaldība

Pašvaldības enerģijas patēriņu lecavas novadā veido četri galvenie enerģijas patēriņa avoti:

- siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās;
- elektroenerģijas patēriņš ielu apgaismojumam;
- elektroenerģijas patēriņš ūdenssaimniecībā;
- pašvaldības īpašumā esošais transports.

Enerģijas patēriņa izmaiņas šajos sektoros 2012.-2016.gadā ir dotas 2.22.attēlā (augšā), bet dalījums 2016.gadā – 2.22.attēlā (apakšā).

2.22.ATTĒLS: Enerģijas patēriņš dažādos pašvaldības sektoros

Kā redzams, siltumenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās 2016.gadā ir pieaudzis, salīdzinot ar iepriekš-

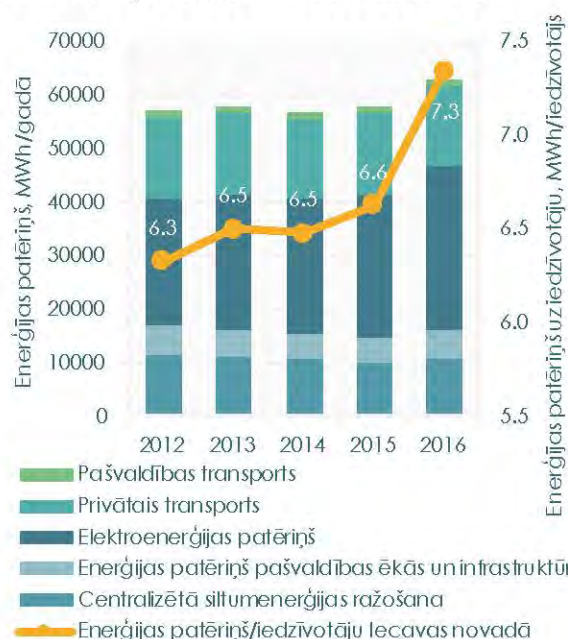
jiem gadiem. 2.22.attēlā (apakšā) ir dots galveno patērētāju dalījums 2016.gadā, ko tieši var ietekmēt pašvaldība:

- 54% no kopējā enerģijas patēriņa veido siltumenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās;
- 19% - degvielas patēriņš pašvaldības autoparkā;
- 15% - elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās
- 6% - elektroenerģijas patēriņš ielu apgaismojumam un 6% - ūdens saimniecībai.

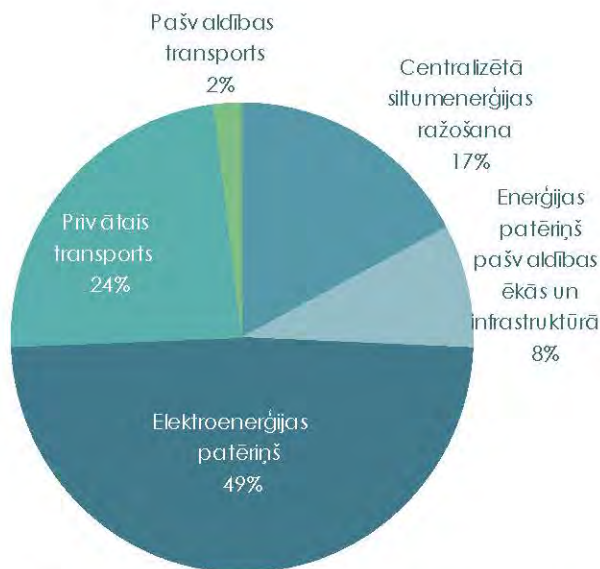
2.5.2 Enerģijas patēriņš lecavas novadā

Kopējais enerģijas patēriņš lecavas novadā 2012.-2015.gadā nav būtiski mainījies, bet palielinājies 2016.gadā. 2012.-2015.gadā tas bija vidēji 56,5 GWh, kamēr 2016.gadā tas paaugstinājies līdz 62,7 GWh (skatīt 2.23. attēlu). Pieaugums 2016.gadā ir skaidrojams ar rūpniecisko patērētāju elektroenerģijas patēriņa pieaugumu. Gandrīz puse no kopējā enerģijas patēriņa lecavas novadā veido elektroenerģijas patēriņš (49%), 23% - privātais transports, bet 17% - siltumenerģijas patēriņš daudzdzīvokļu ēkās.

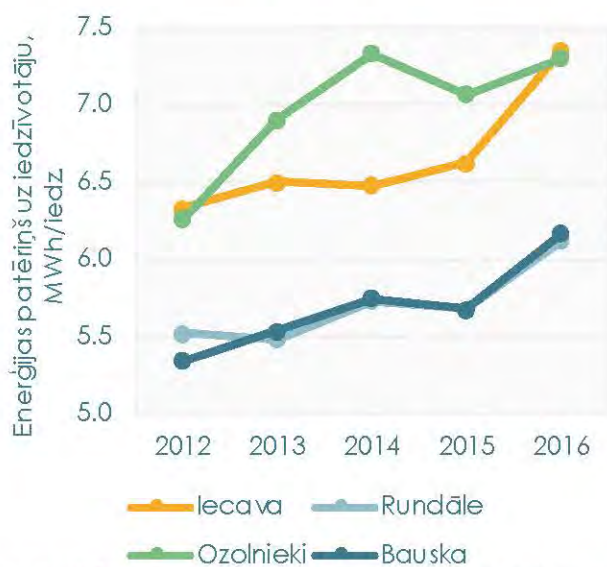
Enerģijas patēriņš uz vienu iedzīvotāju lecavas novadā pēdējo piecu gadu laikā pieaug, un 2016.gadā tas bija 7,3 MWh/iedzīvotāju. Salīdzinājums ar citiem kaimiņu novadiem ir dots 2.24.attēlā.

2.23A. ATTĒLS: Kopējais enerģijas patēriņš novadā un īpatnējais patēriņš uz 1 iedzīvotāju

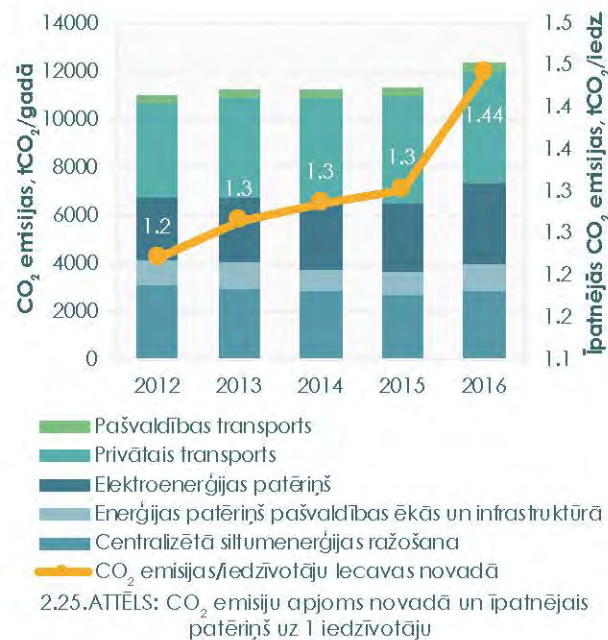
2.23B. ATTĒLS: Kopējais enerģijas patēriņš novadā 2016. gadā

2.24. ATTĒLS: enerģijas patēriņa uz iedzīvotāju salīdzinājums ar kaimiņu novadiem

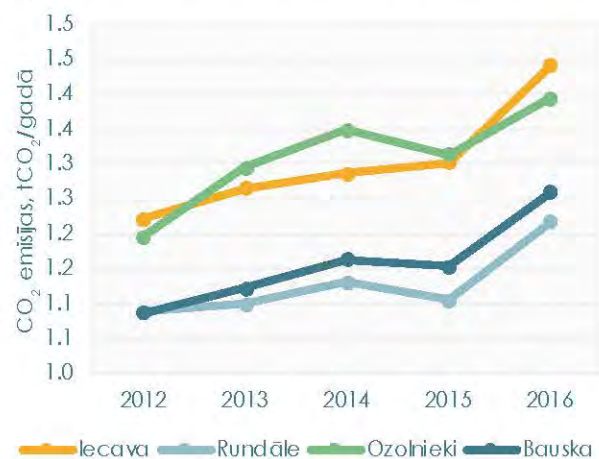
2.5.3 Kopējās novada CO₂ emisijas

Balstoties uz iegūtajiem datiem un aprēķinos izmantotajiem pieņēmumiem (skat. nodaļu Emisiju aprēķina metodika zemāk), 2.25. attēlā ir dots kopējais lecavas novada CO₂ emisiju apjoms no 2012. līdz 2016. gadam.

2.25. ATTĒLS: CO₂ emisiju apjoms novadā un īpatnējais patēriņš uz 1 iedzīvotāju

Vislielākais CO₂ emisiju apjoms ir bijis 2016. gadā – 12,3 tūkst. tonnas. Lielākais CO₂ emisiju sektors lecavas novadā 2016. gadā bija privātais transports (38%). Nākamie lielākie sektori ir elektroenerģijas patēriņš (27%), un siltumenerģijas ražošana (23%). Ņemot vērā, ka enerģijas patēriņš paaugstinās, bet iedzīvotāju skaits lecavas novadā samazinās, arī CO₂ emisiju apjoms uz vienu iedzīvotāju pieaug. 2016. gadā lecavas novadā tika emitētas 1,44 tCO₂/iedzīvotāju. 2.26. attēlā ir dots šī rādītāja salīdzinājums ar kaimiņu novadiem.

2.26. ATTĒLS: Kopējais CO₂ emisiju apjoms attiecībā pret kopējo iedzīvotāju skaitu un salīdzinājums ar kaimiņu novadiem

2.5.4. Plānā izmantotā aprēķina metodika

Kurināmā daudzuma pārrēķināšanai uz saražotās enerģijas vienībām tiek izmantots zemākais sadegšanas siltums (Q_d), kas laboratorijās ir noteikts visiem kurināmajiem. Plašāk tiek lietots zemākais sadegšanas siltums, kas izteikts uz masas vienībām (tonnas) cietam un šķīdram kurināmajam, bet gāzveida kurināmajiem izteikts kā tilpuma vienība (m^3).

Ikdienā cietā un šķīdram kurināmā uzskaitē tiek izmantotas gan masas, gan tilpuma vienības, tāpēc pirms aprēķina veikšanas lietotājam ir jādefinē, kāda veida kurināmā uzskaitē tiek ievadīta. Gan tilpuma, gan masas apjoma ievadīšana aktuāla šādiem kurināmajiem:

- malka;
- šķelda;
- mazuts;
- dīzeļdegviela.

Ja tiek norādītas tilpuma vienības, pirmkārt nepieciešams pārrēķināt kurināmā apjomu uz masas vienībām pēc formulas zemāk

$$B_{masa} = \delta \cdot V,$$

kur B_{masa} – kurināmā patēriņš, t;
 V – kurināmā patēriņš, m^3 ;
 δ – kurināmā blīvums, t/m^3 .

Cietā un šķīdram kurināmā blīvumi:

Kurināmais	Blīvums, t/m^3
Malka (zaļa, slapja $W_d=55\%$)	0,60
Sausa malka ($W_d=35\%$)	0,40
Šķelda ($W_d=40\%$)	0,28
Šķelda ($W_d=50\%$)	0,33
Mazuts	0,9881
Dīzeļdegviela	0,836

Kad visi kurināmie (izņemot dabasgāzi) pārrēķināti uz masas vienībām, nepieciešams aprēķināt saražoto enerģijas daudzumu. Dabasgāzei nav nepieciešams veikt pārrēķinu uz masas vienībām, jo sadegšanas siltums definēts tilpuma vienībām un uzskaitē tiek veikta tilpuma vienībām.

Kurināmā pārrēķināšanai uz enerģijas vienībām tiek izmantots šāds vienādojums:

$$Q = \eta \cdot B \cdot Q_d,$$

kur Q – saražotais siltuma daudzums, MWh;
 B – kurināmā patēriņš, t vai $tūkst.m^3$ dabasgāzei;

Q_d – kurināmā zemākais sadegšanas siltums, MWh/t vai dabasgāzei MWh/ $tūkst.m^3$
 η – katla lietderības koeficients, %.

Aprēķinos visbiežāk izmantotas šādas kurināmo zemākā sadegšanas siltuma vērtības:

Kurināmais	Kurināmā zemākais sadegšanas siltums, MWh/t vai dabasgāzei MWh/ $tūkst.m^3$
Malka (zaļa, slapja $W_d=55\%$)	1,86
Sausa Malka ($W_d=35\%$)	3,10
Šķelda ($W_d=40\%$)	2,8
Šķelda ($W_d=50\%$)	2,2
Granulas	4,9
Briķetes	4,75
Dabasgāze	9,33
Mazuts	11,3
Ogles	6,7
Dīzeļdegviela	11,8
Sašķīdināta gāze	12,65

Emisiju uzskaitē ir kvantitatīvs rādītājs, ar kuru nosaka to CO_2 emisiju daudzumu, ko izraisījis enerģijas patēriņš Jelgavas novadā. Rādītājs ļauj noteikt galvenos CO_2 emisiju avotus. Siltumnīcefekta gāzu emisiju noteikšanai ir izmantota Pilsētu mēra pakta izstrādātā metodika no vadlīnijām „IERP ceļvedis”⁷.

Emisiju mērvienība ir tonnas CO_2 emisiju, un tiek aprēķinātas, balstoties uz apkopotajiem enerģijas patēriņa datiem. Siltumenerģijas gadījumā emisijas tiek noteiktas, izmantojot datus par patērēto kurināmā daudzumu siltumenerģijas ražošanai. Emisiju aprēķināšanai no patērētā kurināmā apjoma (siltumapgādes un transporta sektoriem) ir izmantots šāds vienādojums:

$$CO_2 = B \cdot Q_d \cdot EF, tCO_2$$

kur CO_2 – radītais CO_2 emisiju daudzums, tCO_2 ;
 EF – kurināmā emisijas faktors, tCO_2/MWh .

Emisijas no patērētās elektroenerģijas aprēķina pēc šāda vienādojuma:

$$CO_2 = E_{pat} \cdot EF, tCO_2$$

kur E_{pat} – patērētais elektroenerģijas daudzums, MWh.

Degvielas, kurināmā veids	Izejas dati	Emisijas faktors, tCO_2/MWh
Dīzeļdegviela	Patērētais degvielas daudzums, dīzeļdegvielas zemākais sadegšanas siltums (11,8 MWh/t)	0,267
Benzīns	Patērētais degvielas daudzums, benzīna zemākais sadegšanas siltums (12,21 MWh/t)	0,249
Autogāze	Patērētais degvielas daudzums, autogāzes zemākais sadegšanas siltums (12,65 MWh/t)	0,225
Atjaunojamā degviela	Patērētais degvielas daudzums, zemākais sadegšanas siltums (10,56 MWh/t)	0
Dabasgāze	Ievadītais dabasgāzes daudzums, dabasgāzes zemākais sadegšanas siltums (9,35 MWh/1000 m^3)	0,202
Koksnes kurināmais	Patērētais kurināmā daudzums, zemākais sadegšanas siltums (malka – 1,86 MWh/t; granulas – 4,9 MWh/t)	0
Akmeņogles	Ievadītais ogļu daudzums, ogļu zemākais sadegšanas siltums (6,7 MWh/t)	0,354
Elektroenerģija	Patērētais elektroenerģijas daudzums	0,109

7 http://www.pilsetumerupakts.eu/support/library_lv.html

Vīzija un stratēģiskie mērķi

Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013-2037 ir definēts novada ilgtermiņa attīstības redzējums:

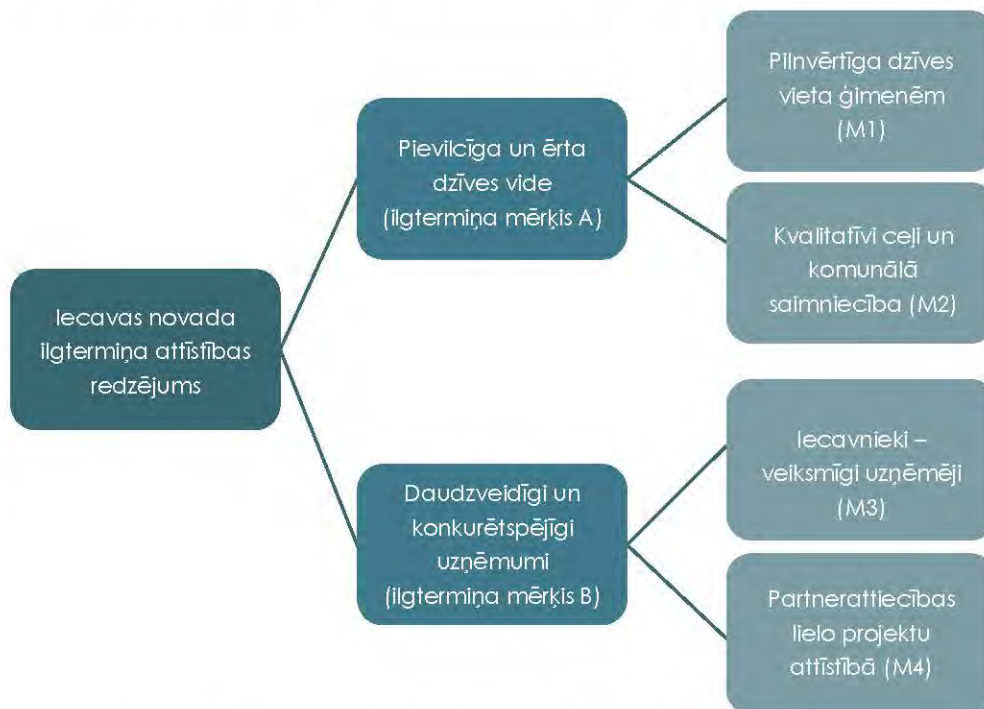
- Būt Iecavas novada iedzīvotājam ir veiksmē, jo:
- Šeit Tu vari īstenot savus dzīves sapņus – veidot savu uzņēmumu un darīt to darbu, ko mīli, gūstot atbalstu un atzinību no domubiedriem;
  - Šī novada spēks ir daudzveidībā – Iecavas novadā vienlīdz veiksmīga var būt zemnieku saimniecība, rūpnieciskā ražotne, viesnīca un restorāns;
  - Tavi centieni šeit tiks atļidzināti ar rūpēm par Tevi un Tev tuvajiem cilvēkiem, nodrošinot

kvalitatīvus un pretimnākošus sociālos un izglītības pakalpojumus, pievilcīgu un ērtu dzīves vidi;

- Mazpilsētas vai lauku dzīves ritmu šeit ir vienkārši dažādot: Ielpilsēta ir pietiekami tuvu, lai darbdienas vakarā dotos uz operas izrādi, un pietiekami tālu, lai tā netraucētu Iecavas novada vidi.

Nemot vērā ilgtermiņa redzējumu, Iecavas novads ir izvirzījis divus galvenos ilgtermiņa mērķus un attiecīgās prioritātes (skat. 3.1.attēlu):

1. Pievilcīga un ērta dzīves vide.
2. Daudzveidīgi un konkurētspējīgi uzņēmumi.

3.1 ATTĒLS: Iecavas novada ilgtermiņa attīstības stratēģiskie mērķi

Iecavas novada dome apņemas nodrošināt novada attīstību, piemērojot ilgtspējīgus un videi draudzīgus principus. Ilgtspējīgai enerģētikas attīstībai Iecavas novadā līdz 2025.gadam ir izvirzīti šādi mērķi:

1. nodrošināt pievilcīgu, ērtu, ilgtspējīgu un videi draudzīgu dzīves vidi Iecavas novadā;
2. izstrādāt un ieviest energopārvaldības sistēmu pašvaldībā atbilstoši ISO 50001 standartam līdz 2018. gada decembrim
3. samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās par 5% attiecībā pret 2016. gadu
4. veicināt enerģijas patēriņa samazinājumu dzīvojamā sektorā par 5%, īstenojot informatīvos pasākumus
5. samazināt enerģijas patēriņu enerģijas ražošanas sektorā par 5% attiecībā pret 2016. gadu
6. samazināt novada radītās CO₂ emisijas par 20%, salīdzinot ar 2016. gada emisiju līmeni

3.2. ATTĒLS: Iecavas novada Enerģētikas rīcības plāna izvirzītie enerģētikas un vides mērķi līdz 2025. gadam

A dirt road winds through a forest with trees showing autumn foliage. A large green circular graphic is overlaid on the upper half of the image, containing the text 'Plānotie pasākumi un rīcības'.

Plānotie pasākumi un rīcības

Lai nodrošinātu šī ERP izvirzīto mērķu sasniegšanu (mērķi definēti 3.sadaļā), viens no pirmajiem veicamajiem darbiem Iecavas novada pašvaldībā ir enerģētikas darba grupas izveidošana. Tās pamatuzdevums ir nodrošināt ERP paredzēto pasākumu īstenošanu, kā arī nepārtrauktu ieviesto aktivitāšu uzraudzību un monitoringu, atbilstoši ERP noteiktajiem kritērijiem. Enerģētikas darba grupas sastāvs un tās sadarbības virzieni ir parādīti 4.1.attēlā.

Enerģētikas darba grupa sastāv no:

- Iecavas novada Domes izpilddirektora;
- Attīstības nodaļas vadītāja;
- Juridiskās nodaļas vadītāja;
- Enerģopārvaldnieka, kas pilda izpilddirektora vietnieka pienākumus.

Darba grupas vadītājs ir izpilddirektors, kas ir atbildīgs par enerģētikas darba grupas uzraudzību un darbu izpildes rezultātu ziņošanu augstākajai vadībai.

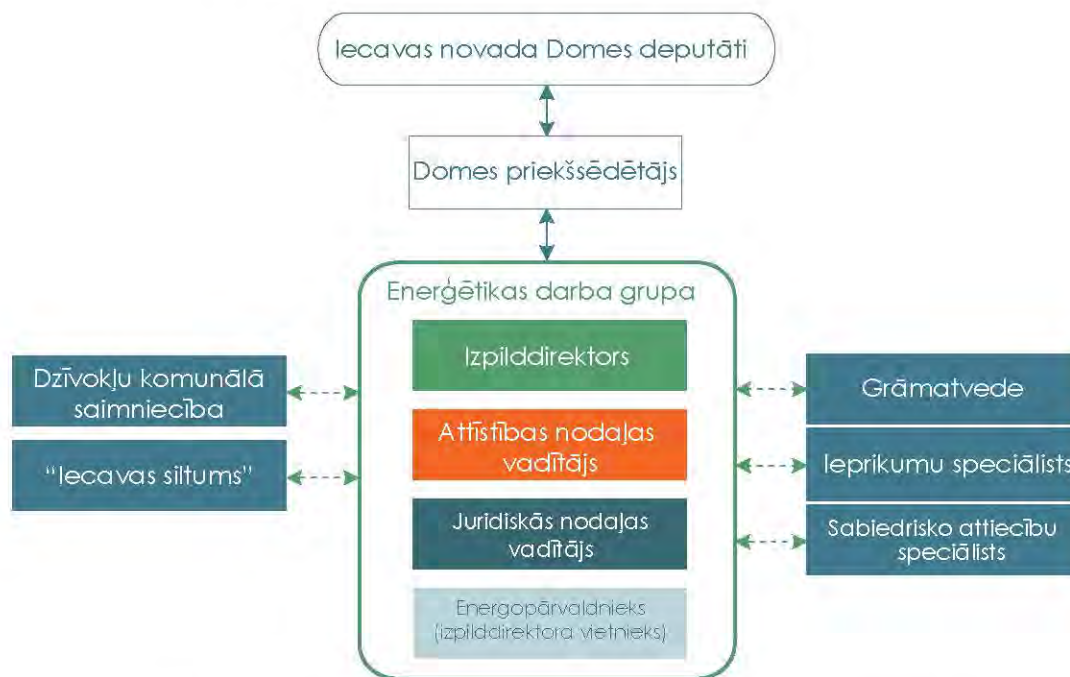
Attīstības nodaļas pārziņā ir jautājumi, kas saistīti ar Iecavas novada teritorijas plānošanu, tādēļ attīstības nodaļa ir atbildīga par vispārējo ERP iekļauto pasākumu īstenošanu un uzraudzību.

Sākotnējais enerģopārvaldnieka pienākums, sadarbībā ar pārējiem enerģētikas darba grupas locekļiem, ir izstrādāt un ieviest enerģopārvaldības sistēmu

pašvaldībā. Turpmāk enerģopārvaldnieks ir atbildīgs par EPS uzturēšanu, regulāru enerģijas datu monitoringu un analīzi, kā arī energoefektivitātes pasākumu īstenošanu pašvaldības pārvaldes sektorā.

Lai arī enerģētikas darba grupā nav iekļauti citi Iecavas novada administrācijas speciālisti, viņiem ir būtiska loma ERP ieviešanā un uzturēšanā. Par enerģijas izmaksu pašvaldības pārvaldes sektorā ziņošanu enerģētikas darba grupai būtu atbildīga Grāmatvedība. Sabiedrisko attiecību speciālista pienākums būtu atbalstīt darba grupas pasākumu īstenošanu, kas attiecas uz sabiedrības informēšanu, kā arī sniegt ieteikumus un nodrošināt EPS komunikācijas aktivitātes pašvaldībā. Iepirkuma speciālista loma būtu sadarbīties ar enerģētikas darba grupu un nodrošināt, ka, veicot iepirkumus, tiek ņemti vērā energoefektivitātes kritēriji.

4.2.attēlā ir dots mērķu un pasākumu kopsavilkums, bet 4.1.-4.5.sadaļās ir jau detalizēti aprakstītas plānotās rīcības.

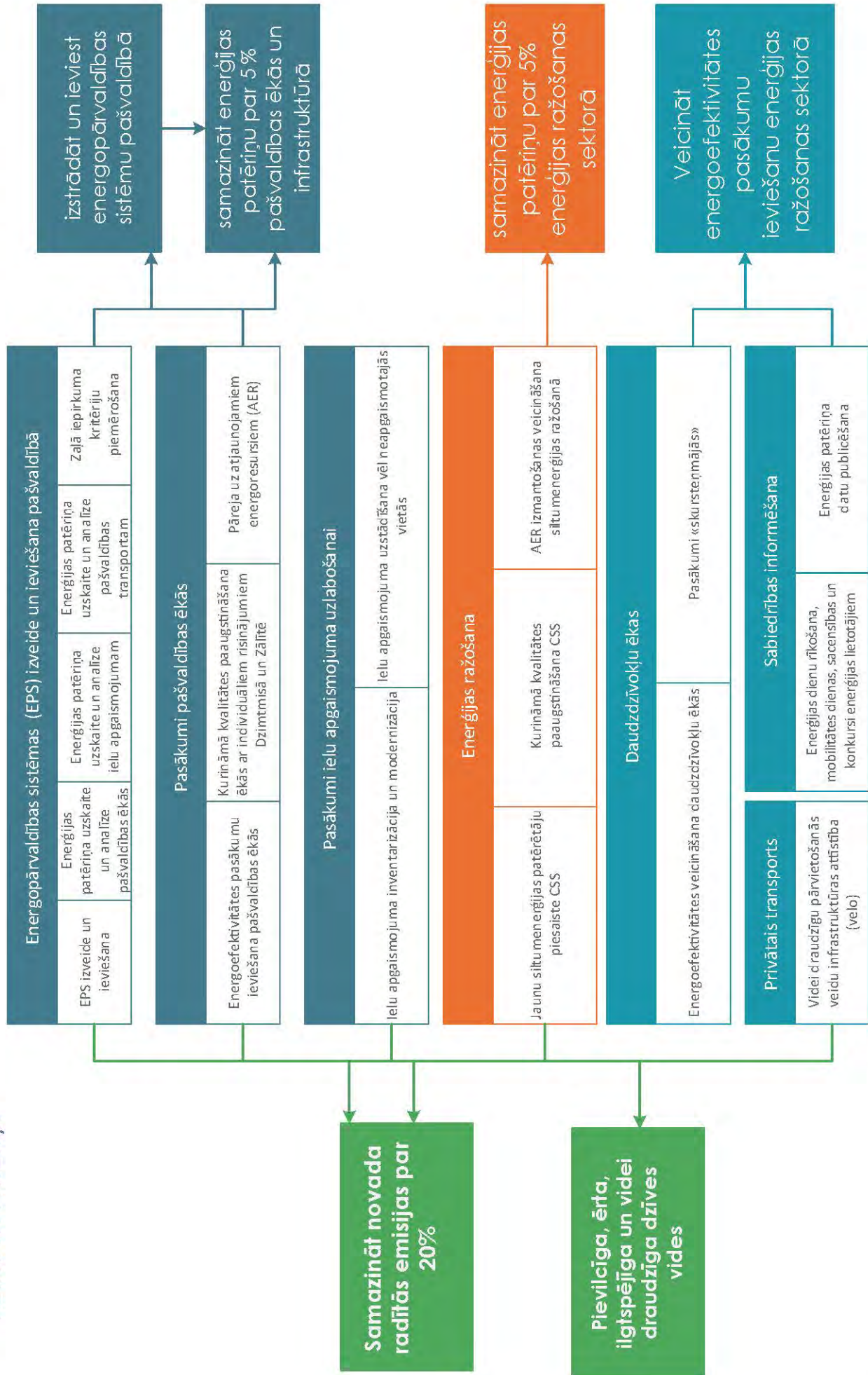

4.1.ATTĒLS: Iecavas novada enerģētikas darba grupas sastāvs un sadarbības virzieni

VIDES UN KLIMATA MĒRĶI

PASĀKUMI

ENERĢĒTIKAS MĒRĶI

4.2.ATTĒLS: Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi

Pašvaldības pārvaldes sektors

4.1.

4.1.1. Energo pārvaldības sistēmas izveide un ieviešana

Energo pārvaldība ir centieni efektīvi un iedarbīgi panākt enerģijas lietderīgu izmantošanu, izmantojot pieejamos resursus. Tā ir sistemātiska enerģijas patēriņa pārziņāšana ar mērķi to samazināt, kā rezultātā tiek meklēti tehniski ekonomiski efektīvākie risinājumi pašvaldības īpašumā esošo objektu apsaimniekošanai, uzlabojot energoefektivitātes līmeni un ilgtermiņā samazinot finanšu izdevumus, kā arī SEG emisijas. Energo pārvaldības⁸ sistēma iekļauj dažādus rīkus, vadlīnijas un procedūras, kas ļauj pašvaldībai optimizēt enerģijas resursu izmantošanu, plānojot un ieviešot enerģijas samazināšanas pasākumus, turklāt darot to ar minimālu ietekmi uz vidi.

LVS EN ISO 50001:2012 standarts "Energo pārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi" ir Eiropas standarts, kas bez pārveidojumiem tā saturā pārņemts nacionālā standarta statusā. ISO standarta mērķis definē pamatnosacījumus, kā izveidot, ieviest, uzturēt un uzlabot energo pārvaldības sistēmu. Savukārt energo pārvaldības sistēmas mērķis ir nodrošināt pašvaldībai iespēju ieviest sistemātisku pieeju nepārtrauktam enerģijas rādītāju uzlabojumam, ieskaitot energoefektivitāti, enerģijas lietojumu un

patēriņu. Galvenie ieguvumi, ieviešot energo pārvaldības sistēmu pašvaldībā:

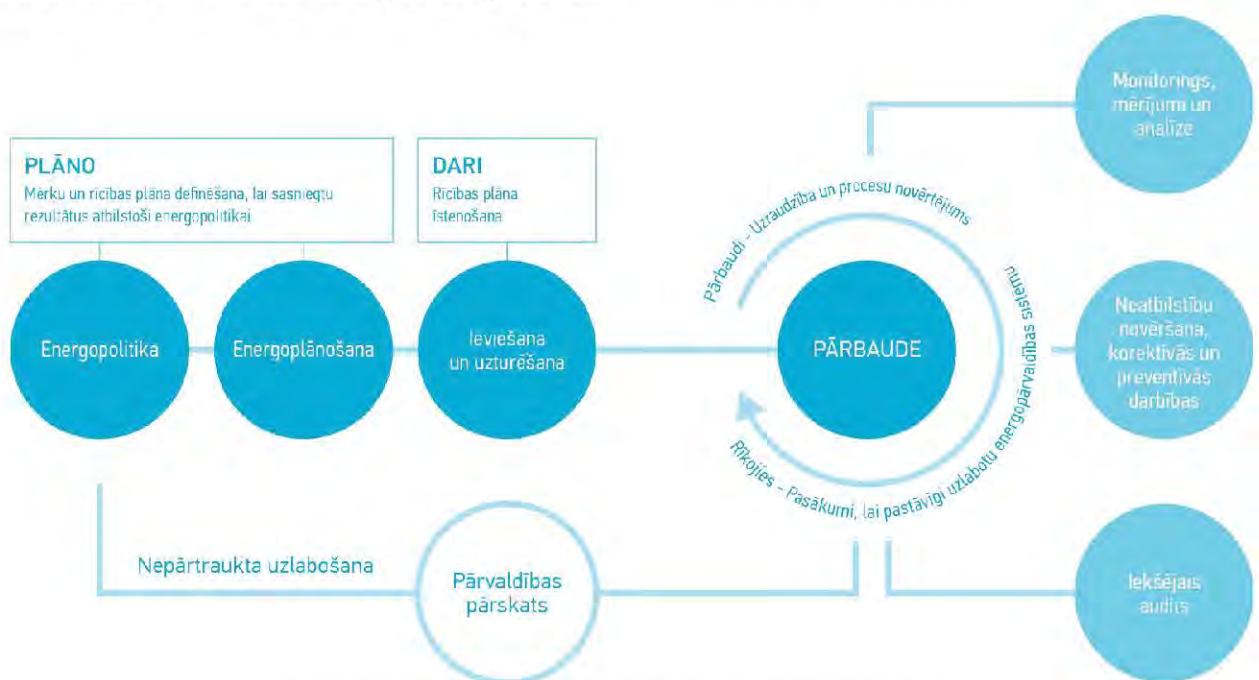
- Nevar pārvaldīt to, par ko nav skaidrības. Energo pārvaldības sistēmas izveide un ieviešana dod skaidru izpratni par esošo situāciju enerģijas izmantošanā, kas pamatota ar reāliem datiem.

- Ietaupīt vienu megavattstundu enerģijas ir lētāk, nekā saražot. Energo pārvaldības sistēmas pamatuzdevums ir padarīt efektīvāku enerģijas izmantošanu. Efektīvāka enerģijas izmantošana nozīmē zemāku enerģijas patēriņu un mazākus enerģijas rēķinus.

- Kārtība visa pamatā. Līdz ar energo pārvaldības sistēmu ir ieviesta procesu standartizācija, kas nodrošina ilglaicību un virzību uz nepārtrauktiem uzlabojumiem.

- Labs līderis rāda labu piemēru. Energo pārvaldības sistēmas izveide un ieviešana ir vēstījums iedzīvotājiem, ka pašvaldībai rūp viņu un apkārtējās vides labklājība. Tas ir pozitīvs piemērs un aicinājums arī citiem padarīt efektīvu enerģijas izmantošanu par neatņemamu ikdienas sastāvdaļu.

Energo pārvaldības process ir nepārtraukts, kas balstās uz Plāno-Dari-Pārbaudi – Rīkojies pieeju, un tas shematiski ir attēlots 4.2.attēlā.

4.2. ATTĒLS: Energo pārvaldības process, atbilstoši ISO 50001 standartam⁹

8 Avots: M.Rošā, I.Dzene, A.Barisa, Energo pārvaldnieka ceļvedis, Ekodoma, 2016.

leguvumi:

3% gadā no enerģijas izmaksām, t.i. 3% no 647 tūkst. EUR ir aptuveni 19,4 tūkst. EUR.

Aptuvenās izmaksas:

Aptuveni 3500 EUR

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

EPS darba grupas izveide un atbildību noteikšana (līdz 06/2018)

EPS rokasgrāmatas un procedūru izstrāde (līdz 12/2024)

EPS ieviešana un sertificēšana (no 01/2019)

Labās prakses piemēri:

- Daugavpils pilsētas dome
- Sīguda novada dome

4.1.1.1. Enerģijas patēriņa uzskaitē un analīze pašvaldības ēkās

Nemot vērā, ka enerģijas patēriņš pašvaldības ēkās veido 69% no kopējās pašvaldības enerģijas bilances, enerģijas patēriņa uzskaites veidošana pašvaldības ēkās ir pirmais solis, kas pašvaldībai ir jāveic. Šobrīd novadā dati par enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās lielākoties ir pieejami tikai individuāli (ēkas līmenī), bet tie netiek apkopoti centralizēti, izņemot izmaksu uzskaitē grāmatvedībā. Lai veiktu enerģijas patēriņa monitoringu, ir jāizstrādā instrukcijas par enerģijas patēriņa datu lasījumiem un to iesniegšanu novada atbildīgajam speciālistam turpmākai analīzei. Gadījumā, ja pašvaldība nav izveidojusi energopārvaldības sistēmu (skat. 4.1.1.sadaļu), tad procedūra un instrukcija par ikmēneša datu nolasīšanu ir jāizstrādā atsevišķi. Katras ēkas tehniskajam darbiniekam pēdējā mēneša darba dienā ir jāveic siltumenerģijas un elektroenerģijas skaitītāju lasījumi, kas tālāk jāiesniedz atbildīgajam novada darbiniekam (energopārvaldniekam), kurš tālāk veic šo datu analīzi, salīdzinot it īpaši īpatnējo enerģijas patēriņa rādītājus ar bāzes gada rādījumiem.

Šobrīd Latvijas pašvaldībām mājas lapā www.energoplanosana.lv ir pieejama Enerģijas monitoringa platforma, kas ir speciāli veidota enerģijas patēriņa datu uzskaites un analīzes sistēma pašvaldībām, lai visi iesaistītie - gan energopārvaldnieks, gan citi par ēku vai objektu atbildīgie, paši var veidot savu ēku un iekārtu enerģijas patēriņa datubāzi un pēc tam šos datus ērti pārskatīt un analizēt turpmāku energoefektivitātes pasākumu veikšanai.

leguvumi:

- pašvaldība zin, pārvalda, prognozē un spēj ietekmēt enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās un ar to saistītās izmaksas;
- ietaupījums vismaz 3% apmērā gadā no enerģijas izmaksām pašvaldības ēkās, t.i. 10,7 tūkst.EUR gadā.

Aptuvenās izmaksas:

800-1500 EUR gadā

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Atbildīgā speciālista (energopārvaldnieka) izvirzīšana (ja nav jau noteikts 4.1.1.pasākuma ietvaros) (līdz 06/2018)

Instrukcijas izstrāde par ikmēneša enerģijas patēriņa datu uzskaites veidošanu (līdz 08/2018)

Enerģijas patēriņa datu analīzes izveide, piemēram, izmantojot Enerģijas monitoringa platformu (līdz 08/2018)

Labās prakses piemēri:

- Daugavpils pilsētas dome
- Sīguda novada dome

4.1.1.2. Enerģijas patēriņa uzskaitē un analīze ielu apgaismojumam

Lai gan enerģijas patēriņš ielu apgaismojumam veido tikai 6%, enerģijas patēriņa uzskaitē ielu apgaismojumam ir nepieciešama, lai izvērtētu elektroenerģijas patēriņa pieauguma iemeslus un identificētu potenciālos energoefektivitātes pasākumus. Gadījumā, ja pašvaldība nav izveidojusi energopārvaldības sistēmu (skat. 4.1.1.sadaļu), tad procedūra un instrukcija par ikmēneša datu nolasīšanu ir jāizstrādā atsevišķi. Apkopotajiem patēriņa datiem ir jāveic analīze, salīdzinot īpatnējo enerģijas patēriņa rādītājus ar bāzes gada rādījumiem.

Enerģijas monitoringa platformā (pieejama www.energoplanosana.lv), kas ir speciāli veidota enerģijas patēriņa datu uzskaites un analīzes sistēma pašvaldībām, ir iespējams veidot ielu apgaismojuma posmu enerģijas patēriņa datubāzi un pēc tam šos datus ērti pārskatīt un analizēt turpmāku energoefektivitātes pasākumu veikšanai.

Nemot vērā, ka arī ūdens sagatavošanai un notekūdeņu attīrīšanai patērētais elektroenerģijas patēriņš veido 6% no kopējā enerģijas patēriņa pašvaldībā, pašvaldība var izvērtēt ikmēneša patēriņa datu apkopšanu šajā sektorā un indikatoru izstrādi.

leguvumi:

- pašvaldība zin, pārvalda, prognozē elektroenerģijas patēriņu ielu apgaismojumam un ar to saistītās izmaksas.

Aptuvenās izmaksas:

200 EUR gadā

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Atbildīgā speciālista/uzņēmuma izvirzīšana (ja nav jau noteikts 4.1.1.pasākuma ietvaros) (līdz 06/2018)

Instrukcijas izstrāde par ikmēneša enerģijas patēriņa datu uzskaites veidošanu (līdz 08/2018)

Enerģijas patēriņa datu analīzes izveide, piemēram, izmantojot Enerģijas monitoringa platformu (līdz 08/2018)

Labās prakses piemēri:

- Daugavpils pilsētas dome
- Sīguda novada dome

4.1.1.3. Enerģijas patēriņa uzskaitē un analīze pašvaldības transportam

Pašvaldības degvielas patēriņš veido 19%. Balstoties uz pieejamo informāciju, jau šobrīd pašvaldības grāmatvedība apkopo ikmēneša degvielas patēriņa datus, kā arī nobraukumu. Šie dati var tikt izvērtēti no izmaksu viedokļa (kā tas notiek šobrīd), bet tos var turpmāk arī izvērtēt, izmantojot piemērotus īpatnējos rādītājus.

Enerģijas monitoringa platformā (pieejama www.energoplanosana.lv) ir pieejama arī iespēja analizēt pašvaldības autoparka degvielas patēriņus, veidot uzskaiti un salīdzināt patēriņus pa mēnešiem un gadiem. Balstoties uz veikto datu apjomu, turpmāk pašvaldības atbildīgie darbinieki var šos datus ērti pārskatīt un analizēt energoefektivitātes pasākumu veikšanai, ieskaitot mašīnu nomaiņu uz efektīvākām, eko-braukšanas ietekmi u.c.

leguvumi:

- pašvaldība zin, pārvalda, prognozē degvielas patēriņu pašvaldības autoparka vajadzībām un ar to saistītās izmaksas;
- ietaupījums vismaz 1% apmērā gadā no enerģijas izmaksām pašvaldības transportam, t.i. 1400 EUR gadā.

Aptuvenās izmaksas:

200 EUR gadā

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Atbildīgā speciālista izvirzīšana (ja nav jau noteikts 4.1.1.pasākuma ietvaros) (līdz 06/2018)

Instrukcijas izstrāde par ikmēneša enerģijas patēriņa datu uzskaites veidošanu (līdz 08/2018)

Enerģijas patēriņa datu analīzes izveide, piemēram, izmantojot Enerģijas monitoringa platformu (līdz 08/2018)

Labās prakses piemēri:

- Daugavpils pilsētas dome
- Sigulda novada dome

4.1.1.4. Zaļais publiskais iepirkums

Zaļā iepirkuma izmantošana nodrošina, ka leņcavas novada pašvaldība, veicot publisko iepirkumu, ņem vērā ilgtermiņa vides aspektus. Viens no būtiskākajiem zaļā iepirkuma aspektiem ir nodrošināt iepirkuma ilgtspējīgumu, iegādājoties kvalitatīvu, efektīvu un videi draudzīgu produktu vai pakalpojumu. Tas ļautu pašvaldībai izvēlēties saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Piemēram, iepērkot jaunas elektroiekārtas, tiek ņemts vērā iekārtu elektroenerģijas patēriņš, darba mūžs un iekārtas kopējās dzīves cikla izmaksas. Tas samazina dažādu risku esamību iekārtas vai pakalpojuma izmantošanas laikā, kas var rasties, izvēloties iepirkumu, balstoties tikai uz iekārtas vai pakalpojuma cenu.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapā ⁹ ir pieejamas vadlīnijas zaļā iepirkuma ieviešanai, kas atvieglos arī iepirkuma nolikuma izstrādi

pašvaldībā. Līdz šim zaļā iepirkuma prasības ir izstrādātas un attiecināmas uz šādām grupām:

- iekštelpu un ielu apgaismojums;
- sadzīves tehnika;
- biroju tehnika;
- transportlīdzekļi.

Līdz ar to zaļā iepirkuma prasības var piemērot iepirkumiem, kuru rezultātā leņcavas novadā var panākt gan siltumenerģijas, gan elektroenerģijas, gan transporta izmantošanas rezultātā radušos CO2 emisiju apjomu samazinājumu. Kopš 2016.gada leņcavas novada dome ir iekļāvusi zaļā iepirkuma kritērijus vismaz 7 dažādos iepirkumos (kopā ap 32-38 iepirkumi gadā), piemēram, pārtikas produktu piegādē, transportlīdzekļu piegādē, ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanā u.c.

Gadījumā, ja pašvaldība nav izveidojusi energopārvaldības sistēmu (skat. 4.1.1.sadaļu), tad kārtība par zaļā iepirkuma kritēriju piemērošanu pašvaldības iepirkumos ir jāizstrādā atsevišķi.

leguvumi:

- finanšu līdzekļu ietaupījums, kas jārēķina ilgtermiņā un ir atkarīgs no veiktā iepirkuma;
- neatjaunojamo dabas resursu izmantošanas samazināšana;
- enerģijas patēriņa un CO₂ emisiju samazināšana;
- radio atkritumu samazināšana.

Aptuvenās izmaksas:

200-500 EUR gadā

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Iepirkumu identificēšana, kuriem var piemērot zaļā iepirkuma kritērijus (līdz 05/2018)

Kārtība, kā praktiski pašvaldībā tiek piemēroti zaļā iepirkuma kritēriji (līdz 08/2018)

Zaļo kritēriju piemērošana pašvaldības iepirkumos (no 08/2018)

Labās prakses piemēri:

- Jelgavas pilsēta
- Zemgales plānošanas reģions (īsteno Interreg Europe projektu „GPP4Growth” par zaļā publiskā iepirkuma piemērošanu)

4.1.2. Energoefektivitātes pasākumi pašvaldības ēkās

4.1.2.1. Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi pašvaldības ēkās

Iecavas novadā ir 16 pašvaldības publiskās ēkas, no kurām 6 ēkas pēdējos gados ir atjaunotas. Vidējais publisko ēku īpatnējais kopējais enerģijas patēriņš 2016.gadā bija 166 kWh/m² gadā. Sasniedzamais enerģijas ietaupījumu potenciāls ēkās, kas vēl nav atjaunotas, ir augsts, un, lai to sasniegtu, ir jāveic kompleksi pasākumi, kuru atmaksāšanās termiņš ir vismaz 15 gadi.

Pašvaldības savas ēkas var turpināt atjaunot pašas, ņemot aizdevumus, kā arī piesakoties līdzfinansējumam kādā no ES struktūrfondu vai citu avotu

⁹ http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/zalais_publiskais_iepirkums/

programmās. Piederde daudzās Latvijas pašvaldībās rāda, ka šim izvēlētajam atjaunošanas darbu plānošanas procesam un izpildei ne vienmēr ir labākie rezultāti, piemēram, bieži netiek sasniegti plānotie enerģijas ietaupījumi, veiktie būvdarbi nav kvalitatīvi u.c.

Viens no risinājumiem, kā risināt jautājumus, kas saistīti ar kvalitāti, un ko izmanto jau daudzviet pašvaldībās Eiropās, ir Energoefektivitātes pakalpojuma līgums. Šis pakalpojums ir saistīts arī ar trešās puses finansējuma piesaisti (ja pašvaldībai tāds ir nepieciešams). Tas nozīmē, ka ēkas atjaunošanas projektu izstrādi un ieviešanu nodrošina pieredzējis un kompetents uzņēmums – energoefektivitātes pakalpojuma sniedzējs (ESKO). Energoefektivitātes projektos tas nākotnē kļūs visizdevīgākais finansējuma avots, jo ESKO garantē klientam noteiktu enerģijas izmaksu samazinājumu, kā arī uzņemas šādu risku. ESKO nodrošina visus pakalpojumus, kas nepieciešami, lai izstrādātu un īstenotu visaptverošu projektu, sākot ar priekšizpēti, energoauditu, atjaunošanas darbu veikšanu līdz ilgtermiņa monitoringam un projekta ietaupījuma verificācijai.

Arī lecavas novadā ir pašvaldības ēkas, kas līdz šim nav atjaunotas brīvo līdzekļu trūkuma vai citu iemeslu dēļ. Lai pašvaldība brīvos līdzekļus varētu novirzīt citiem tai aktuāliem jautājumiem, pašvaldība tai piederošajās ēkās var īstenot energoefektivitātes pasākumus, noslēdzot ilgtermiņa energoefektivitātes pakalpojuma līgumu (uz 5-15 gadiem) ar ESKO. Līdz 2025.gadam pašvaldība varētu iesaistīties un izsludināt iepirkumu par Energoefektivitātes pakalpojuma līgumu vismaz 1-2 ēkām.

leguvumi:

- pakalpojuma sniedzējs (ESKO) garantē ilgtermiņa enerģijas ietaupījumu visa līguma garumā;
- ir skaidri atrunāta maksa par pakalpojumu un pašvaldība var to vienkārši prognozēt un iekļaut budžetā;
- pašvaldībai nav jāplāno papildus finanšu līdzekļu attiecīgās ēkas, iekārtas uzturēšanā līguma laikā;
- pakalpojuma sniedzējs uzņemas visus tehniskos riskus un arī finanšu (ja ESKO ir arī projekta finansētājs);
- tiek piesaistīts privātais finansējums;
- pašvaldība iegūst jaunu pakalpojumu (it īpaši svarīgi tajās pašvaldības ēkās, kas šobrīd netiek pienācīgi apsaimniekotas).

Aptuvenās izmaksas:

Atkarīgas no izvēlētajām pašvaldības ēkām

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Saraksta izveidošana ar pašvaldību ēkām un enerģijas patēriņiem (līdz 04/2018)

Pašvaldību ēku prioritizēšana (augstākais potenciāls, līdzfinansējuma pieejamība u.c. (līdz 10/2018)

Pašvaldības ēkas izvēle Energoefektivitātes pakalpojuma līguma slēgšanai un projekta tālāka virzīšana (no 11/2018)

Labās prakses piemēri:

2017.gadā Ādažu, Bauskas, Tukuma un Jūrmalas pašvaldības uzsāka darbu pie Energoefektivitātes pakalpojuma līguma izmantošanas pašvaldību ēku atjaunošanai (Accelerate SUNSHINE projekta ietvaros; vairāk www.sharex.lv)

4.1.2.2. Kurināmā kvalitātes paaugstināšana ēkās ar individuāliem risinājumiem

2 ēkās (Dzintarmisas pamatskolā un Zālītes speciālajā internātpamatskolā) apkure tiek nodrošināta ar malku, kamēr Zālītes speciālās internātpamatskolas mazajā skolā tiek izmantotas akmeņogles. Dabas gāze tiek izmantota Zorģu bibliotēkā un lecavas Kultūras namā. Kvalitātes prasību noteikšana energoresursiem ir visnozīmīgākais raksturlielums siltumenerģijas ražošanā. Energoresursu kvalitāte ir obligāti jānorāda biomasas (malkas, šķeldas un granulu) iepirkumos, jo no tās ir atkarīgs attiecīgā resursa patēriņš. Piemēram, minimālie granulu kvalitātes rādītāji ir šādi:

- pelnu saturs ne augstāks par 3 %;
- mitruma saturs ne augstāks par 12 %;
- smalknes daudzums zem 1 %.

Galvenais malkas kvalitātes rādītājs ir tās mitruma saturs. Jo sausāka ir malka, jo vairāk siltuma tā dod. Tas ir tāpēc, ka mazāk ir jātērē enerģija, lai no malkas iztvaicētu lieko ūdeni. Tādējādi ir ļoti svarīgi vienlaicīgi risināt arī malkas uzglabāšanas jautājumu. Gadījumos, kad malka tiek uzglabāta atklātās novietnēs, ir jādomā par slēgta tipa novietņu izbūvi.

Dedzinot zemas kvalitātes malku, ir vairāki aspekti, kas negatīvi ietekmē siltumapgādes sistēmas darbību.

Pašvaldības institūciju veiktajos malkas un granulu (šobrīd nav, bet ja tādi būs) iepirkumos ir jāņem vērā kurināmā kvalitātes prasības un būtu jānorāda ierobežojošie parametri kurināmajam. Šis pasākums sniegs siltumenerģijas patēriņa samazinājumu par vismaz 2 %, bet, tā kā tas attiecas uz biomasas lietojumu, CO₂ emisiju samazinājums ir 0.

leguvumi:

- tehnoloģiskie – mitrums malkā pazemina degšanas procesa temperatūru, un veidojas labvēlīga vide darvas veidošanās procesam. Darva nosēžas uz virsmām, un pasliktinās siltumapmaiņa, kas samazina katla lietderības koeficientu;
- vides – dedzinot mitru malku, kurtuvē veidojas kancerogēnais benzopirēns, kas nonāk cilvēku elpošanas ceļos gan miglas laikā, gan gadījumos, kad skurstenis ir ar pārāk lielu diametru (nenotiek gāzu izkliede atmosfēras augšējās slāņos);
- ekonomiskais – viss mitrums, kas ir kurināmajā, ir jāiztvaicē: malkas gadījumā katrs kg ūdens tvaika saņem ~2500 kJ/kg siltuma, kas tiek aizvadīts skurstenī. Lai šo mitrumu iztvaicētu, ir jātērē papildu kurināmais, kas maksā naudu.

Aptuvenās izmaksas:

50-100 EUR

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Kritēriju noteikšana un iekļaušana iepirkumos (līdz 08/2018)

Kārtība un instrumenti (ja nepieciešami) noteikto kritēriju ievērošanai (10/2018)

Malkas uzglabāšanas sakārtošana Zālītes speciālajā internātpamatskolā (06/2019)

Labās prakses piemēri:

- Tērvetes novada pašvaldība
- Dobeles novada pašvaldība

4.1.2.3. Pāreja uz AER

Triņš no 16 lecavas novada pašvaldības iestādēm tiek izmantoti fosilie energoresursi – dabasgāze un akmeņogles. Lai gan akmeņogles ir viens lētākajiem energoresursiem, tas arī ir viens no videi viskaitīgākajiem. Akmeņogles šobrīd tiek lietotas Zālītes speciālās internātpamatskolas mazajā skolā. Vidējais patēriņš 2015. un 2016.gadā bija 20 tonnas. Viens no ilgtermiņa risinājumiem šajā ēkā būtu uzstādīt, piemēram, granulu katlu (ar siltumenerģijas skaiķitāju) vai meklēt vēl kādu citu labāku tehnoloģisko risinājumu, piemēram, granulu katlu kombinējot ar Saules kolektoru uzstādīšanu. Skolā ir nepieciešams īstenot arī energopārvaldības pasākumus, jo ēka ir siltināta, bet īpatnējais siltumenerģijas patēriņš 2016.gadā bija vidēji 198 kWh/m² gadā.

leguvumi:

- ietekmes uz vidi un klimatu samazinājums par 38 tCO₂ emisiju gadā;
- samazināta ietekme uz bērnu ar īpašajām vajadzībām veselību.

Aptuvenās izmaksas:

Atkarīgas no izvēlēta tehnoloģiskā risinājuma

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Tehnoloģiskā risinājuma izvēle un projektēšana (līdz 12/2018)

Pirmo energopārvaldības pasākumu ieviešana (līdz 12/2018)

Projekta ieviešana (līdz 12/2019)

Labās prakses piemēri:

- Tērvetes novadā – Augstkalnes vidusskola
- Smiltenes novadā u.c.

4.1.3. Energoefektivitātes pasākumi ielu apgaismojumam

4.1.3.1. Ielu apgaismojuma modernizācija

Viens no pirmajiem veicamajiem uzdevumiem, lai plānotu ielu apgaismojuma modernizāciju jebkurā pašvaldībā, ir ielu apgaismojuma inventarizācija par katrai apgaismes sadalnei piesaistīto gaismekļu daudzumu un jaudu pēc to tipa, kā arī attiecīgās apgaismes līnijas garumu un platumu un apgaismojuma ilgumu. Šie ir nozīmīgi tehniskie lielumi, kas ļauj analizēt lecavas novada apdzīvoto vietu ielu apgaismojuma sistēmas efektivitāti. Lielākā daļa informācijas par ielu apgaismojumu lecavas novadā 2017.gadā ir jau apkopota un turpmāk ir jānodrošina šīs informācijas nepārtraukta uzturēšana. Lai to organizētu, ir jānosaka kārtība enerģijas patēriņa uzskaitē (skat. 4.1.1.2.sadaļu).

Lai veiksmīgi īstenotu ielu apgaismojuma rekonstrukciju, par pamatu var izmantot šādus ielu apgaismojuma starptautiskos standartus:

- CEN/TR 13201-1:2004 – ielu apgaismojums: I daļa. Apgaismojuma klases izvēle;
- EN 13201-2:2003 – ielu apgaismojums: II daļa. Prasības apgaismojumam;
- EN 13201-3:2003 – ielu apgaismojums: III daļa. Aprēķini;

- EN 13201-3:2003/AC:2007 – ielu apgaismojums: III daļa. Aprēķini;
- EN 13201-4:2003 – ielu apgaismojums: IV daļa. Aprēķinu metodika.

Lai veiktu ielu apgaismojuma sistēmas modernizāciju, sākumā ir jānoskaidro, kāds apgaismojuma līmenis ir nepieciešams konkrētajās apdzīvotās vietas teritorijā/ielās, kurās tiks veikta rekonstrukcija. To nosaka, izvērtējot satiksmes un (vai) kājāmgājēju pārvietošanās intensitāti, attiecīgi piemērojot atbilstošo standartu. Sakarība ir vienkārša: jo mazāka pārvietošanās intensitāte, jo mazāks nepieciešamais apgaismojuma līmenis.

Viens no būtiskākajiem aspektiem ir atbilstošo gaismekļu izvēle. Pašlaik tirgū ir pieejams plašs klāsts dažādu tehnoloģisko risinājumu, jaudu, formas un cenas gaismekļu ielu apgaismojumam. Līdz ar to, izvēloties jaunus gaismekļus, ir svarīgi izvērtēt to kvalitātes prasības, nevis tikai cenu. Lai izvēlētos saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, gaismekļu izvēlē būtu jāpiemēro zālā iepirkuma prasības ielu apgaismojumam.

Prasības efektīvu gaismekļu iepirkumam (atbilstoši arī EPS) būs jādefinē, atjaunojot līgumu ar attiecīgo ielu apgaismojuma apkalpošanas uzņēmumu.

leguvumi:

- enerģijas izmaksu ietaupījums;
- kvalitatīvs apgaismojums;
- pieaug iedzīvotāju apmierinātība;
- samazināta ietekme uz klimata pārmaiņām.

Aptuvenās izmaksas:

Atkarīgas no projekta, izvēlētajām tehnoloģijām un plānotajiem pasākumiem

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Tehnoloģiskā risinājuma izvēle un projektēšana (līdz 12/2018)

Pirmo energopārvaldības pasākumu ieviešana (līdz 12/2018)

Projekta ieviešana (līdz 12/2019)

Labās prakses piemēri:

- Liepājas pilsētas pašvaldība
- Pļaviņu novada pašvaldība

4.1.3.2. Ielu apgaismojuma uzstādīšana vēl neapgaismotajās novada ielās

Plānojot jaunas ielu apgaismojuma sistēmas uzstādīšanu tajās apdzīvotajās vietās, kur vēl līdz šim ielu apgaismojums nav nodrošināts, ir jāņem vērā gan inženiertehniskie, gan ekonomiskie, gan arī vides kritēriji. Latvijā un Eiropā ir pilsētas, kurās ir pilnībā nomainīts ielu apgaismojums un no kurām lecavas novada pašvaldība var pārņemt labo praksi, īstenojot šo pasākumu. Lai izvēlētos saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, apgaismojuma sistēmas izveidē ir jāpiemēro zālā iepirkuma prasības.

leguvumi:

- kvalitatīvs apgaismojums
- pieaug iedzīvotāju apmierinātība un samazinās noziedzība

Aptuvenās izmaksas:

Atkarīgas no projekta, izvēlētajām tehnoloģijām un plānotajiem pasākumiem

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Saraksts ar apdzīvotajām vietām (ielām), kurās ielu apgaismojums nav, bet nepieciešams (fidz 12/2018)

Tehnoloģiskā risinājuma izvēle un projektēšana (fidz 12/2019)

Projektu plānota ieviešana (no 2019)

Labās prakses piemēri:

- Liepājas pilsētas pašvaldība
- Jūrmala pilsētas pašvaldība
- Bauskas novada pašvaldība

Enerģijas ražošana

4.2.

4.2.1. Jaunu siltumenerģijas patērētāju piesaiste CSS

Pēdējo gadu laikā ir veikti gan daudzdzīvokļu, gan pašvaldības ēku atjaunošanas darbi Iecavā. Tā rezultātā ir samazinājušies siltumenerģijas patēriņa apjomi, līdz ar to arī ražošanas apjomi. Tas ietekmē CSS ražošanas efektivitāti tādēļ, ka katlumājās uzstādītajiem ūdenssildāmajiem katliem ir jāstrādā ar zemāku lietderību, jo uzstādītā katlu jauda tika izvēlēta atbilstoši augstākai siltumenerģijas patēriņa slodzei.

Tā kā ir plānots turpināt ēku renovācijas projektus, kas veicinās siltumenerģijas patēriņa samazināšanos, nepieciešams rast risinājumus jaunu patērētāju piesaistei CSS. Iecavā ir vairākas pašvaldības ēkas, kas potenciāli var tikt pieslēgtas CSS (piemēram, Dārtija u.c.). Tomēr, ne vienmēr jaunu patērētāju pievienošana esošai siltumapgādes sistēmai ir ekonomiski pamatota. Šādos gadījumos pašvaldības var izmantot indikatorus, kas ļaus pieņemt sākotnējo lēmumu par turpmāku izpēti. Siltumapgādes sistēmu plānošanai praksē tiek izmantoti divi indikatori:

- siltuma slodzes blīvums (tam būtu jābūt vismaz 1,05 MW/km);
- siltuma patēriņa blīvums (mērķlielums – 2,5 MWh/m)¹⁰.

leguvumi:

- mazāks individuālo piesārņojuma avotu (skursteņu) skaits pilsētā;
- saglabājas siltumapgādes uzņēmuma konkurētspēja un siltumenerģijas tarifs

Aptuvenās izmaksas:

Atkarīgas no izvēlētajā stratēģiskā risinājuma, kas sedz izmaksas par pieslēgumu u.c.

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Stratēģija un potenciāla noteikšana (līdz 12/2018)

Sarunas ar potenciālajiem esošajiem patērētājiem (no 01/2019)

Kārtība par jaunbūvju pieslēgšanu CSS (līdz 12/2018)

Labās prakses piemēri:

- Liepājas enerģija
- Salaspils siltums

4.2.2. AER izmantošanas veicināšana siltumenerģijas ražošanā

Nemot vērā, ka Iecavas centralizētās siltumapgādes sistēmā vēl ir salīdzinoši liels dabas gāzes īpatsvars, kā arī siltumenerģijas pieprasījums nākamo gadu laikā samazināsies, jo ēkas arvien vairāk tiks siltinātas, ir nepieciešams izstrādāt ilgtermiņa centralizētās siltumapgādes sistēmas koncepciju, apsverot arī dažādas alternatīvas atjaunojamo energoresursu plašakai lietošanai siltumapgādes sistēmā.

2017.gadā pašvaldības siltumapgādes uzņēmums „Iecavas siltums” jau iesniedza projekta pieteikumu jaunas šķeldas katlu mājas būvniecībai. Saņemot pozitīvu projekta novērtējumu, projektu plānots īstenot 2018.-2019.gadā.

leguvumi:

- plašāks atjaunojamo energoresursu lietojums;
- pozitīva ietekme uz pilsētas siltumenerģijas tarifu;
- saglabājas siltumapgādes uzņēmuma konkurētspēja;
- iespējas piesaistīt jaunus patērētājus;
- mazāka ietekme uz klimata pārmaiņām.

Aptuvenās izmaksas:

2,15 miljoni EUR.

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Projekta finansējuma nodrošināšana (līdz 05/2018)

Iepirkuma un citu dokumentu sagatavošana (līdz 08/2018)

Projekta īstenošana un katlu mājas palaišana (līdz 09/2019)

Labās prakses piemēri:

- Salaspils siltums
- Bauskas siltums

¹⁰ Avots: <https://setis.ec.europa.eu/system/files/1.DHCpotentials.pdf>.

4.2.3. Kurināmā kvalitātes paaugstināšana CSS

Kvalitātes prasību noteikšana energoresursiem ir visnozīmīgākais raksturlielums siltumenerģijas ražošanā. Energoresursu kvalitāte ir obligāti jānorāda biomasas (malkas, šķeldas un granulu) iepirkumos, jo no tās ir atkarīgs attiecīgā resursa patēriņš. Ņemot vērā, ka pašvaldības SIA „Iecavas siltums” plāno izbūvēt jaunu šķeldas katlu māju, kurināmā kvalitātes kritēriju noteikšana šķeldai būs obligāts nosacījums. Uzņēmumam būs iespēja iepirkt vienā no šiem veidiem:

- iepirkumā noteikt šķeldas kvalitātes prasības, piemēram, mitruma saturu. Šis iepirkuma veids ir izdevīgāks, piesaistot vairākus šķeldas piegādātājus. Lai piemērotu šo iepirkuma metodi, siltumapgādes uzņēmumam ir jāiegādājas vismaz mitruma mērītājs;
- iepirkumā noteikt, ka cena par šķeldu būs atkarīga no saražotā siltumenerģijas apjoma, t.i. cena ir noteikta par 1 MWh nevis m³. Šis iepirkuma veids ir izdevīgāks, ja uzņēmums šķeldu iepērk no viena šķeldas piegādātāja.

Ieguvumi:

- kurināmā patēriņa samazinājums vismaz par 5% un ar to saistītais ekonomiskais ieguvums;
- ietekmes uz vidi samazinājums

Aptuvenās izmaksas:

1.50-1.000 EUR (mēriekārtu iepirkšanai)

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Šķeldas iepirkuma pieejas izvēle (līdz 12/2018)

Kurināmā kvalitātes kritēriju izstrāde atkarībā no izvēlētas pieejas (līdz 02/2019)

Iepirkuma procedūras piemērošana un novērtēšana (no 09/2019)

Labās prakses piemēri:

- Salaspils siltums
- Bauskas siltums

Mājokļu sektors

4.3

4.3.1 Energoefektivitātes pasākumu veicināšana daudzdzīvokļu ēkās

Novadā liela daļa no dzīvojamām ēkām ir daudzdzīvokļu sērijveida ēkas, kuru tehniskais stāvoklis pasliktinās un ekspluatācijas termiņš tuvojas beigām, un tās ir nepieciešams atjaunot. Pētījumi rāda, ka daudzdzīvokļu ēkām Latvijā ir nepieciešama visaptveroša atjaunošana.

Lai gan par daudzdzīvokļu ēkām ir atbildīgi dzīvokļu īpašnieki, pašvaldībai ir nozīmīga loma to atjaunošanā. Ir vairāki instrumenti, ar kuriem tā varētu netieši ietekmēt enerģijas patēriņu dzīvojamo ēku sektorā:

- Atbalsts ēku energoauditu un tehnisko dokumentāciju izstrādei;
- Nodokļu atlaides tām daudzdzīvokļu ēkām, kas ir atjaunotas;
- Pašvaldības organizētas kampaņas iedzīvotāju informēšanai;
- Organizatoriskais atbalsts ēku atjaunošanas procesā.

Iecavas novada pašvaldība sadarbībā ar namu apsaimniekotājiem, energoefektivitātes pakalpojuma sniedzējiem (ESKO), kā arī finanšu institūcijām un citām ieinteresētajām pusēm var meklēt risinājumus, kā kopīgi veicināt un panākt daudzdzīvokļu ēku atjaunošanu un enerģijas patēriņa samazinājumu visā novadā. Pašvaldība var uzņemt galveno lomu sadarbības veicināšanā un ieinteresēto pušu apvienošanā, lai izstrādātu ilgtermiņa plānu.

leguvumi:

- Sakārtota pašvaldības vide un teritorija
- Uzlabojas sociālā situācija un iedzīvotāju motivācija palikt novadā
- Samazinās iedzīvotāju izmaksas par enerģiju
- Ietekmes uz vidi un klimatu samazinājums

Aptuvenās izmaksas:

- Atbalsts energoauditiem – 500-800 EUR/audits
- Pašvaldības kampaņa – 3000-5000 EUR.
- Ēku atjaunošanas izmaksas vidēji ir 180-220 EUR/m²

Labās prakses piemēri:

- Bauska, Ādaži, Jūrmala un Tukuma pašvaldības (ievieš pašvaldību kampaņas Accelerate SUNSHINE projekta ietvaros; www.sharex.lv)
- Ādažu novada pašvaldība (nodokļu atlaides)
- Bauska, Tukums un citas pašvaldības (atbalsti energoauditiem un tehniskie projektiem)

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Diskusijas pašvaldībā par turpmāka atbalsta sniegšanu daudzdzīvokļu ēku iedzīvotājiem (2018)

Saistošo noteikumu un/vai citu atbalsta pasākumu plānošana (2019)

Pašvaldības kampaņa iedzīvotājiem (2020)

4.3.2. Daudzdzīvokļu ēku ar individuālo apkuri dzīvokļos reorganizācija

Iecavas novadā, līdzīgi kā citos Zemgales plānošanas reģiona novados, pastāv problēma ar tām daudzdzīvokļu ēkām apdzīvotajās vietās kā Zālfites, Rosme, Zorģi, kur nav pieejama centralizēta siltumapgādes sistēma. Visbiežāk šīs ēkas:

- netiek pienācīgi vai vispār apsaimniekotas;
- katrā dzīvoklī ir uzstādīts savs individuālais apkures veids, piemēram, krāsnīņas, dabas gāzes katli u.c. risinājumi, izvadot skursteņus no dzīvokļiem: caur logiem, gala sienām un ventilācijas šahtām.

Ņemot vērā, ka viens no Iecavas novada mērķiem ir nodrošināt pievilcīgu, ērtu, ilgtspējīgu un vīdei draudzīgu dzīves vidi, tad šis pasākums ilgtermiņā ir ļoti nozīmīgs un nekavējoties jārisina.

Lai novērstu daudzdzīvokļu ēkas konstrukciju neatgriezenisku tehniskā stāvokļa pasliktināšanos un palielinātu iespējas energoefektivitātes pasākumu īstenošanai ēkās, ir nepieciešams visā novadā noteikt prasības ēku apsaimniekošanai un individuālo apkures risinājumu izmantošanai. To iespējams izdarīt, piemēram, ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem, nosakot vienādas prasības un iespējas visiem novada iedzīvotājiem. Ilgtermiņā šādas apsaimniekošanas maksas noteikšana atmaksāsies, jo pašvaldībai nebūs jāceļ par saviem līdzekļiem sociālās mājas, kur izmitināt sagruvušo ēku iedzīvotājus.

Nenoliedzami šāda pasākuma ieviešana izsauks iedzīvotāju pretreakciju, kas domei būs intensīvi jāskaidro. Viena no iespējam noteiktā laika termiņā ļaut iedzīvotājiem iesniegt dokumentus saskaņošanai par skursteņa izbūvi, kas atbilstu visiem drošības un tehniskajiem noteikumiem, bet šāda individuāla apkures nodrošināšana jebkurā gadījumā nav labākais risinā-

jums.

Pašvaldības var gaidīt šādu risinājumu sakārtošanu ar likumdošanas dokumentu palīdzību, bet var arī uzsākt saistošo dokumentu izstrādi, kas nosaka drošības pasākumu ievērošanu ēkās un energoefektivitātes pasākumu realizācijas nosacījumu izpildi. Tie varētu būt saistīti ar sociālo atbalstu sniegšanu iedzīvotājiem, kuri ievēro pašvaldības prasības.

Šis jautājums ir svarīgs arī no daudzdzīvokļu ēku ilgtspējības aspekta. Ja šobrīd ēku iemītnieki apsildes jautājumus risina pašu spēkiem, tad tas ved uz mājas konstrukciju deformāciju vairāku iemeslu dēļ:

- uzstādot krāsni istabas vidū tiek izmainīta slodze uz ēkas nesošajām sienām un pamatiem, kas nenovēršami deformē ēkas konstrukcijas;

- izvadot dūmvadus ventilācijas kanālos vai caur ēkas sienām, karstās dūmgāzes uzkaršē dūmvadus un dedzina norobežojošās konstrukcijas, kas ne tikai palielina siltuma zudumus no ēku sienām, bet arī mazina ēku sienu materiālu stiprību.

Iepriekš teiktais ļauj izdarīt secinājumus, ka siltumapgādes jautājumu risināšana ir iedzīvotāju drošības un dzīves kvalitātes jautājums, kura risināšana ietilpst pašvaldības atbildības jomā.

leguvumi:

- daudzdzīvokļu ēku bīstamības novēršana;
- samazināta ietekme uz iedzīvotāju veselību;
- videi draudzīga dzīves telpa;
- iekonomētās izmaksas sociālo māju celtniecībai

Aptuvenās izmaksas:

1000-5000 EUR (izmaksas atkarīgas no informēšanas kampaņas un plānoto pasākumu apmēra)

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Saistošo noteikumu izstrāde un apspriešana (līdz 06/2019)

Informēšanas kampaņas, ieskaitot informatīvos materiālus (2019-2020)

Saistošo noteikumu izpilde un kontrole, papildus pasākumi (no 01/2021)

Labās prakses piemēri:

- šis risinājums būtu īstenojams arī Zemgales plānošanas reģiona līmenī
- Krustpils novada Vīpes pagastā
- Bauskas novada Rītausmās
- Dobeles novada Jaunbērzes pagastā

Videi draudzīgu pārvietošanās veidu infrastruktūras attīstība

4.4.

Nemot vērā, ka sabiedrība izvēlas dažādus pārvietošanās veidus un būtisks nosacījums ir ātra un ērta pārvietošanās, nedrīkst aizmirst arī par videi draudzīgiem pārvietošanās veidiem, kas mūsdienās kļūst arvien aktuālāks jautājums.

Mobilitātes plāns

Lai pašvaldība varētu novērtēt iespējamus risinājumus un iespējas, kas piemēroti tās sabiedrībai, ieteicams izstrādāt mobilitātes plānu. Risinājumiem vajadzētu ietvert īstermiņa, vidējas prioritātes un ilgtermiņa pasākumus transporta sektorā. Plānā ieteicams iekļaut vismaz šādus aspektus:

1. Veikt esošās situācijas analīzi, ietverot informāciju par transporta kustību un ceļu stāvokli.

2. Izstrādāt transporta attīstības alternatīvas (vēlams vismaz trīs).

3. Noteikt efektīvākos pārvietošanās veidus novadā starp apdzīvotajām vietām un tuvākajām pilsētām.

4. Īpaša uzmanība jāpievērš nulles emisiju transportam. Piemēram, blīvāk apdzīvotās zonās jāveicina velotransporta attīstība un jāidentificē, kāda ir nepieciešamā infrastruktūra, lai nodrošinātu iespēju droši un ērti pārvietoties ar velotransportu. Velotransporta gadījumā ir jānodrošina ērtas un drošas velotransporta novietnes publisko, pašvaldības un terciāro ēku tuvumā.

Mobilitātes plānā jāiekļauj sadaļas par velotransporta attīstību, sabiedriskā transporta optimizēšanu, jāmeklē pēc iespējas labāki risinājumi bērnu nokļūšanai izglītības iestādēs, kā arī jāiekļauj sadaļa par degvielas patēriņa tendencēm un turpmākiem pasākumiem pašvaldības autoparkā.

leguvumi:

- Apzināti iedzīvotāju pārvietošanās paradumi un noteiktas ilgtermiņa rīcības velotransporta infrastruktūras attīstībai
- Samazināts degvielas patēriņš un ietekme uz klimata pārmaiņām
- Uzlabota novada iedzīvotāju veselība (vairāk pārvietojoties ar velosipēdiem)
- Samazinātas izmaksas par degvielu

Aptuvenās izmaksas:

1000-5000 EUR (izmaksas atkarīgas no izpētes detalizētības)

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Lēmums par mobilitātes plāna izstrādi (2020)

Visu iesaistīto pušu iesaiste mobilitātes plāna izstrādā un pasākumu noteikšanā (2021)

Pasākumu ieviešana (sākot no 2021)

Labās prakses piemēri:

- Šis risinājums būtu īstenojams arī sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām

Sabiedrības informēšana

4.5

4.5.1. Informācijas izvietošana uz enerģijas patēriņa rēķiniem

Brīdis starp enerģijas (siltumenerģijas vai elektroenerģijas) rēķinu saņemšanu un to apmaksu ir tas laiks, kad iedzīvotāji aizdomājas par enerģijas patēriņu, it īpaši izmaksām, kas ar to saistītas. Tieši šī iemesla dēļ informācijas izvietošana par energoefektivitātes pasākumiem uz rēķina ir ļoti svarīga.

Uz komunālo maksājumu rēķina ir iespējams izvietot informāciju, kurā būtu parādīts, cik šobrīd iedzīvotājs maksā par apkuri un cik viņš varētu maksāt, ja ēka būtu siltināta. Tāpat atspoguļojot datus par īpatnējo aukstā ūdens patēriņu, lai veicinātu cilvēku uzvedības maiņu.

Uz rēķina jāraksta arī praktiski padomi, kas ļauj samazināt, piemēram, elektroenerģijas patēriņu. Var norādīt informāciju, kādu izmaksu un enerģijas patēriņa samazinājumu var iegūt, ja nomaina iekštelpu apgaismojumu uz kompaktām luminiscences spuldzēm (KLS) vai LED spuldzēm, kāpņu telpās uzstāda apgaismojumu ar sensoriem. Iedzīvotājus var arī informēt, kā atpazīt energoefektīvas iekārtas (energomarķējums), kā atšķirt kvalitatīvu produktu, lai neiegādātos slikta ražojuma spuldzes vai iekārtas.

Pašvaldība sadarbībā ar namu apsaimniekošanas uzņēmumiem var atrast labāko risinājumu par minimālās informācijas iekļaušanu ikmēneša rēķinos. Šis pasākums var būt arī daļa no kopējas pašvaldības kampaņas (skat. 4.3.1.sadaļu) vai arī īstenots atsevišķi.

leguvumi:

- Iedzīvotāju izpratnes celšana par enerģijas patēriņu, izmaksām un viņu iespējām tās ietekmēt
- Iedzīvotāji interesējas par iespējām atjaunot savas daudzdzīvokļu ēkas
- Atjaunojot daudzdzīvokļu ēkas, uzlabojas arī novada paštēls un sociālā vide

Aptuvenās izmaksas:

200-500 EUR

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Vienošanās ar namu apsaimniekotājiem vai citiem iesaistītajiem (līdz 12/2018)

Informatīvās lapas izstrāde (līdz 08/2019)

Informatīvo lapu iekļaušana rēķinos (sākot no 09/2019)

Labās prakses piemēri:

- Bauskas, Ādažu, Tukuma novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldības (Informatīva lapa iedzīvotājiem sagatavota Accelerate SUNSHINE projekta ietvaros; www.sharex.lv)

4.5.2. Enerģijas, mobilitātes dienas, sacensības, konkursi un citi pasākumi

Būtisks aspekts iedzīvotāju motivēšanā un informācijas sniegšanā ir regulāru informatīvo dienu/pasākumu/semināru rīkošana par dažādiem ar enerģijas patēriņu un vidi saistītiem jautājumiem. Tie var iekļaut:

- Enerģijas dienas rīkošana novadā.

Šādus pasākumus varētu rīkot regulāri, retākais vienu reizi gadā. Iedzīvotājiem būtu iespējams sanākt kopā un risināt dažādus ēku energoefektivitātes un citus jautājumus, kas saistīti ar enerģijas un izmaksu ietaupījumu. Katru no enerģijas dienām var veltīt kādai specifiskai tēmai, piemēram, ēku siltināšanai, apgaismojumam, sadzīves tehnikai vai videi draudzīgiem pārvietošanas veidiem. Tāpat šo pasākumu laikā varētu rīkot izbraukuma ekskursijas uz ēkām pilsētā vai citos Latvijas reģionos, kur jau ir īstenoti ēku renovācijas projekti. Iedzīvotājiem būtu iespējams gan apskatīt ēku, gan uzzināt ēku iedzīvotāju viedokli par ieguvumiem, kā arī problēmām, ar kurām saskārušies ēku renovācijas projektu īstenošanas laikā. Pašvaldība, rādot labo piemēru, izglīto savus iedzīvotājus. Pasākumu laikā būtu iespējams arī uzaicināt dažādu uzņēmumu pārstāvjus, kas īsteno AER un energoefektivitātes pasākumus, lai iedzīvotājiem būtu iespējams uzdot interesējošus jautājumus.

- Mobilitātes dienas rīkošana novadā.

Pašvaldība var paredzēt informatīvos pasākumus iedzīvotāju motivēšanai izmantot videi draudzīgus pārvietošanās veidus. Kā viens no šādiem pasākumiem ir mobilitātes dienu rīkošana, kur vismaz vienu reizi gadā tiek rīkots sabiedrisks pasākums „Diena bez auto”. Šīs dienas ietvaros, valsts, pašvaldības iestāžu un citu uzņēmumu darbinieki, skolnieki un skolotāji tiek aicināti ierasties uz darbu vai skolu bez automašīnas. Vietās, kur tas nav iespējams, cilvēki var apvienoties un doties uz darbu/skolu kopīgi vienā automašīnā, nevis izmantot vairākas. Tādā veidā rīkojot sacensības iestāžu starpā par lielāko km veikšanu bez auto, par to piešķirot motivācijas balvas.

Mobilitātes dienas laikā var uzaicināt ekspertus, kas stāstītu par drošas un zema degvielas patēriņa braukšanas iespējām. Tāpat var uzaicināt dažādu autosalonu pārstāvjus demonstrēt hibrīdautomašīnas, vai

cita veida pārvietošanās līdzekļus, kuriem ir zems CO2 emisiju daudzums.

Iecavas novada pašvaldība šīs dienas laikā var saņemt īpašu velomaršrutu iedzīvotājiem ar uzdevumiem un dažādiem pasākumiem, lai veicinātu gan iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu, gan tūristu pieaugumu.

- Sacensības un konkursi enerģijas lietotājiem.

Enerģijas patēriņa samazināšanas pasākumu ieviešana ir saistīta ar cilvēku uzvedības maiņu, bet ne vienmēr mainīt uzvedību un ierastos paradumus ir vienkārši. Viens no veidiem, kā palīdzēt iedzīvotājiem mainīt esošos paradumus, ir veidot sacensības un konkursus.

Līdz šim Latvijā jau ir īstenotas vairākas enerģijas taupīšanas sacensības un konkursi, kuros iegūtie rezultāti rāda, ka pastāv augsts potenciāls enerģijas patēriņa samazināšanai. Piemēram, EnergoKomandu sacensību (www.energokomandas.lv) laikā, dalībnieki panāca vidēji 20 % elektroenerģijas patēriņa samazinājumu. Sacensību ietvaros iedzīvotāji, apvienojās komandās no 5-12 mājsaimniecībām četru mēnešu garumā, sacentās par lielāko enerģijas patēriņa samazinājumu. Galvenā šo sacensību panākuma atslēga bija mājsaimniecību apvienošanās grupās, tādā veidā motivējot vienu otru ieviest energoefektivitātes pasākumus un samazināt enerģijas patēriņu. Eiropas iedzīvotāju klimata kausa (<http://lv.theclimatecup.eu>) ietvaros iedzīvotājiem bija iespēja reģistrēties mājas lapā un veikt enerģijas patēriņa uzskaiti, kur mājsaimniecība, kas panāca vislielāko ietaupījumu 6 mēnešu laikā, saņēma motivācijas balvu. Visi materiāli, kā arī interneta vietnēs izveidotās enerģijas patēriņa uzskaites sistēmas ir brīvi pieejamas bez papildus maksas.

Šādu sacensību ietvaros iedzīvotāji ne tikai sacenšas par enerģijas samazinājumu, bet arī iegūst jaunu informāciju par veidiem, kā iespējams mainīt savu uzvedību, lai panāktu enerģijas patēriņa samazinājumu. Vidēji ar šī pasākuma palīdzību var samazināt 15-20 % no esošā elektroenerģijas patēriņa. Reālais samazinājums ir atkarīgs no tā, kāda ir iedzīvotāju motivācija un balva uzvarētājiem. Ja sacensībās piedalās visa daudzdzīvokļu ēka, tad rezultāti var būt vēl labāki, jo tad var kopīgi optimizēt apkures sistēmu. Galvenais vērtēšanas kritērijs sacensību ietvaros – pēc iespējas lielāks enerģijas patēriņa samazinājums attiecībā pret atsauces patēriņa datiem. Šāda tipa sacensības būtu iespējams arī noorganizēt starp pašvaldības iestādēm un uzņēmumiem.

leguvumi:

- Iedzīvotāju izpratnes celšana par enerģijas patēriņu, izmaksām un viņu iespējām tās ietekmēt
- Iedzīvotāji interesējas par iespējām atjaunot savas daudzdzīvokļu ēkas
- Atjaunojot daudzdzīvokļu ēkas, uzlabojas arī novada paštēls un sociālā vide

Aptuvenās izmaksas:

500-2500 EUR/gadā

Pirmās rīcības un to īstenošanas laiks:

Plāns ar informatīvajiem pasākumiem un datumiem (līdz pat attiecīgā gada beigām)

Pasākumu saturiskā plānošana un organizēšana (sākot no 01/2019)

Pasākumu ieviešana un novērtēšana (2019-2025)

Labās prakses piemēri:

- Alūksnes novada dome un Liepājas pilsētas dome (enerģijas dienu rīkošana)
- Dobeles novada pašvaldība (enerģijas sacensības iedzīvotājiem)
- Salaspils novada pašvaldība un Cēsu novada pašvaldība (mobilitātes dienu rīkošana)

A landscape photograph of a field with trees in autumn. The foreground is a field of dry, yellowish-brown grass. In the middle ground, there are several trees with vibrant orange and red autumn foliage. The background shows a line of trees under a clear blue sky. A large, semi-transparent blue circle is overlaid on the right side of the image, containing the text "Pasākumu un rīcības monitorings" in white, bold, sans-serif font.

Pasākumu un rīcības monitorings

Monitorings ir viena no vissvarīgākajām sadajām, lai sasniegtu ERP izvirzītos energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu mērķus. ERP ietvaros var izšķirt divu veidu pasākumu un rīcību monitoringu:

- ikmēneša monitoringa aktivitātes, kas tiek īstenotas EPS ietvaros (par EPS izveidi skat. 4.1.1.sadalu);
- ikgadējās monitoringa aktivitātēs, kas attiecas uz ERP iekļauto pasākumu un mērķu uzraudzību.

Šīs aktivitātes ir būtiskas, jo regulāra datu apkopošana un analīze ļauj labāk sekot līdzi progresam un noteikt, vai izvirzītie mērķi tiks sasniegti. Monitoringa ieviešana nodrošina arī atgriezenisko saiti, lai ERP ieviešēji varētu novērtēt, vai ieviestā pasākuma vēlamie rezultāti tiek sasniegti un, ja nav, veikt preventīvās darbības.

Par monitoringa veikšanu ERP ietvaros atbildīga ir lecavas novada enerģētikas darba grupa. Nepieciešamos monitoringa datus pēc pieprasījuma sagatavo un iesniedz atbildīgie pašvaldības speciālisti. ERP ieviešanas process tiek novērtēts, izmantojot 5.1.tabulā norādītos indikatorus. Šajā tabulā nav iekļauti indikatori, kas tiek veikti ikmēneša monitoringa jeb EPS ietvaros.

Datu apkopošana un analīze ir jāveic ne retāk kā vienu reizi gadā un par rezultātiem ir jāziņo augstākajai vadībai, Zemgales plānošanas reģiona pārstāvjiem un jāievieto pašvaldības gada pārskatos.

Rezultatīvātes rādītājs	Tendence / rezultāts	Atbildīgais/-ie
Domes lēmums par EPS ieviešanu vai EPS sertifikāts	ieviests/neieviests	izpilddirektors
Kopējais finansējuma apjoms pasākumiem, EUR	↑	grāmatvedība
leguldītais pašvaldības finansējums, EUR	↓	grāmatvedība
Līdzfinansējuma apjoms, EUR	↑	grāmatvedība
PAŠVALDĪBAS ĒKAS		
Atjaunoto pašvaldības ēku skaits	↑	Atfistības nodaļa
Uzstādīto siltumenerģijas skaitītāju skaits	↑	Enerģopārvaldnieks
IELU APGAISMOJUMS		
Inventarizācija (gaismekļu skaits un jauda)	-	Enerģopārvaldnieks
Jaunu apgaismojuma posmu izbūve	-	Enerģopārvaldnieks
Modernizācijas projektu skaits	↑	Enerģopārvaldnieks
ZAĻAIS PUBLISKAIS IEPIRKUMS		
Zaļo iepirkumu īpatsvars no visiem pašvaldības iepirkumiem %	↑	iepirkumu speciālists
ENERĢIJAS RAŽOŠANAS SEKTORS		
Saražotais siltumenerģijas daudzums, MWh	↓	lecavas siltums
Uzstādīto siltumenerģijas skaitītāju skaits	↑	lecavas siltums
Jaunu kurināmā novietņu izbūve	↑	lecavas siltums
Siltumenerģijas zudumi siltumtīklos, %	↓	lecavas siltums
Pieslēgto patērētāju skaits	↑	lecavas siltums
No AER saražotā elektroenerģija, MWh	↑	enerģopārvaldnieks
DAUDZDZĪVOKĻU ĒKAS		
Īpatnējais siltumenerģijas patēriņš, kWh/m ² (ar klimata korekciju) renoventās un nerenovētās ēkās	↓	Enerģopārvaldnieks
Atjaunoto daudzdzīvokļu ēku skaits	↑	Enerģopārvaldnieks
PRIVĀTAIS TRANSPORTS		
Velocelīņu garums, km	↑	Atfistības nodaļa
Velo novietņu skaits	↑	Atfistības nodaļa
Elektroauto uzlādes punktu skaits novadā	↑	Atfistības nodaļa
Elektroauto skaits	↑	Atfistības nodaļa
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA		
Rīkoto informatīvo pasākumu skaits	3	sabiedrisko attiecību speciālists
Dalībnieku skaits, kas apmeklējuši informatīvos pasākumus	90	sabiedrisko attiecību speciālists
Sagatavoto informatīvo materiālu skaits	5	sabiedrisko attiecību speciālists
VISPĀRĪGI		
Kopējais enerģijas patēriņš, MWh	↓	enerģopārvaldnieks
Īpatnējais enerģijas patēriņš, MWh/iedzīvotājs	↓	enerģopārvaldnieks
Kopējais CO ₂ emisiju apjoms, t CO ₂	↓	enerģopārvaldnieks
Īpatnējais emisiju apjoms, t CO ₂ /iedzīvotājs	↓	enerģopārvaldnieks

Pielikumi

1. PIELIKUMS:

Galvenie tehniskie katlu mājas Tīrgus ielā 12, Iecavā parametri

Parametri	2012	2013	2014	2015	2016
Kurināmā patēriņš					
Dabaszgāze, 1000m ³	610,808	515,221	589,456	366,312	507,249
Saražotā siltumenerģija, MWh/gadā	5167,0	4533,8	5076,5	3195,5	4531,0
Iepirkta siltumenerģija no SIA "Agro Iecava" MWh/gadā	8190,3	8175,5	6872,1	8243,0	7748,6
Tīklā nodotā siltumenerģija, MWh/gadā	13357	12709	11949	11438	12280
Patērētājiem nodotā siltumenerģija, MWh/gadā	12466	11988	11292	10695	11569
Aprēķinātais lietderības koeficients	90,4%	93,7%	91,2%	91,8%	94,0%
Siltuma zudumi tīklos	7%	6%	5%	6%	6%
Apkurinātā platība, m ²	67985	67985	67985	67985	67985
Vidējais īpatnējais siltumenerģijas patēriņš, kWh/m ² gadā	196	187	176	168	181

Galvenie tehniskie katlu mājas Grāfa laukumā 5, Iecavā parametri

Parametri	2012	2013	2014	2015	2016
Kurināmā patēriņš					
Dabaszgāze, 1000m ³	344,263	332,815	310,537	301,601	355,983
Saražotā siltumenerģija, MWh/gadā	2 989	2 865	2 615	2 679	3 140
Tīklā nodotā siltumenerģija, MWh/gadā	2 989	2 865	2 615	2 679	3 140
Patērētājiem nodotā siltumenerģija, MWh/gadā	2 675	2 588	2 377	2 371	2 810
Aprēķinātais lietderības koeficients	92,76%	91,68%	89,20%	93,49%	93%
Siltuma zudumi tīklos	11%	10%	9%	11%	11%
Apkurinātā platība, m ²	19 124	19 124	19 124	19 124	19 124
Vidējais īpatnējais siltumenerģijas patēriņš, kWh/m ² gadā	139,87	135,32	124,30	123,99	146,92

2. PIELIKUMS:

Pašvaldības ēku īpatnējais enerģijas patēriņš 2012.-2016. gadā

